

60
ÅR
1890-1950

DET
NOR
SKE
DIA
KON
HJEM

DET NORSKE DIAKONHJEM

1890-1950

10-ÅRS BERETNING

1940-1949

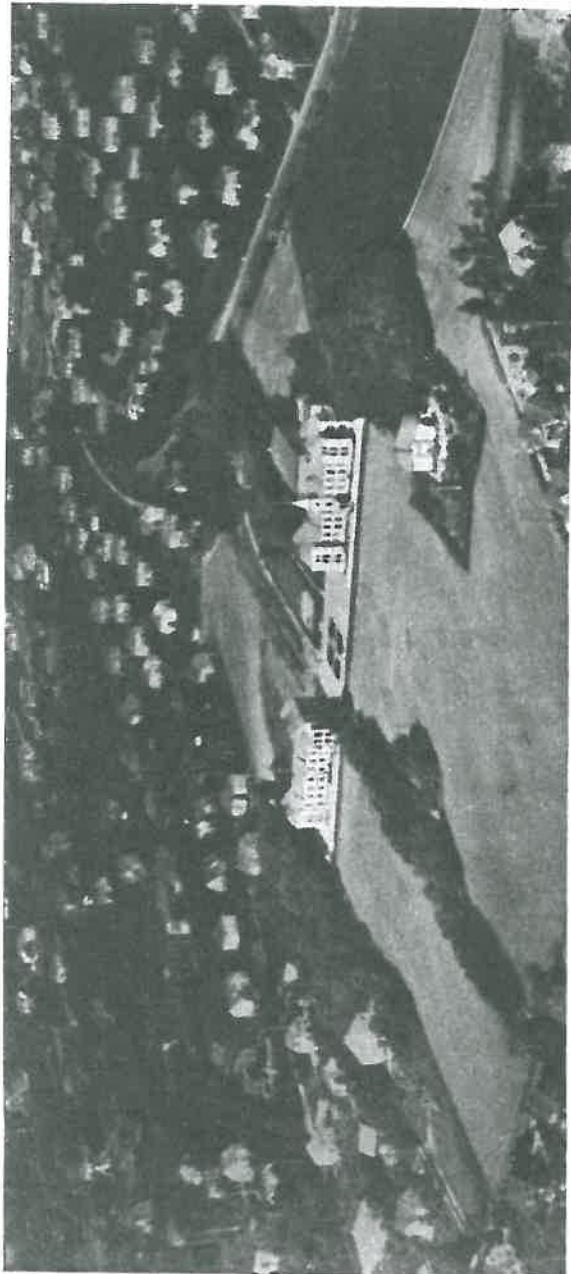

Diakonhjemmet Høgskole
Biblioteker
P.b. 184 Vinderen
0319 OSLO

REDIGERT AV FORSTANDER SIGURD HEIERVANG

INNHold

	Side
Tal, for din tjener hører. Av adv. Wilh. Beck	5
Kristendom og diakoni. Av biskop Johannes Smemo	8
Det norske Diakonhjem 60 år. Av forstander Sigurd Heiervang	16
Det norske Diakonhjem 1940—1949. Av forstander Sigurd Heiervang	23
In memoriam. Av prost Th. Norseth	45
Diakonenenes plasering. Ved sekretær G. Rekkebo	50
Diakonhjemmets økonomi. Av forvalter H. Halvorsen	58

Diakonhjemmet (flybilde).

TAL, FOR DIN TJENER HØRER

1 Sam. 3, 10.

Dette skriftord, som vi alle kjenner, rommer 3 viktige sannheter: Guds tale — hørelsen og tjenesten.

Hermed er samlivet mellom Gud og menneskene bestemt. Gud taler til oss gjennom sitt absolutte, evig gyldige ord: loven og evangeliet. Ordet skaper hva det nevner, det nærer og hegner livet. Det behersker alt, det er suverent. «Guds ord er Guds ord, selv om det kommer ut av et asens kjøft,» sa Luther. Gudsordet er hovedhjørnesteinen og samtidig anstøtssteinen — etter ordet skal vi frelses eller fortales. Ordet — Guds tale — er tveegget, et skjebneord. Det er fylt av tilgivelse, av løfter og håp, av hjelp og kraft til et lykkelig liv, som fører inn til himmelens fulle salighet.

Men ordet er også et myndig ord — det krever. Med guddommelig autoritet forlanger det å bli hørt, trodd, tatt imot. Derfor er det skjebnesvangert. Guds ord er utsikten til den store vinning — men også til det evige tap. Guds tale rommer livets store, og i virkeligheten eneste, risiko. Derfor er det så avgjørende for oss å oppfange Guds tale og bygge vårt liv på dette mektige ord. Det kan alene skje ved Guds underfulle nåde. Vi er av naturen tunghørte, uvillige og engstelige for «å ta Gud på ordet». Moses vegret seg atter og atter for Guds kall til å føre Israel ut av Egypt. — «Vær frimodig og sterk» lød det fra Herren

til Josva gang på gang før han våget å ta Mose arv opp og føre jødefolket videre over Jordan inn i det forjettede land. — Og først etter at Herren hadde ropt 4 ganger på Samuel, forstod han at det var Herren som talte. — De to disipler fra Emmaus vandret sammen med Jesus etter oppstandelsen og Jesus «opplot skriftene for dem», men de kjente Ham likevel ikke igjen før Han «velsignet brødet og brøt det og gav dem».

Enhver kristen har ofte følt det sukk: «Å, om jeg bare kunne fornemme Guds tale, forstå Hans vilje før det blir for sent!» Og særlig gjelder dette alle som er kalt til å bringe Kristi frelsestilbud til andre, ikke minst ved sykesengen, diakonens særlige arbeidsmark i Guds rike. Men da skal du være forvissset om: Er din vilje i Guds hånd, skal Herren selv si hva du skal gjøre, i ord eller handling. Og tier Herren, så bi på Ham. Gud taler også gjennom tausheten. Intet svar på dine bønner er også et svar, og det lyder: Vent, ti, lid, strid og håp!

Den barmhjertige samaritans gjerning er ikke minst forbønnens tjeneste. Gi deg hen i ditt kall. Da bondehøvdingen Arnljot Gelline tilbød Hellig Olav sin hjelp, svarte kongen: «Jeg mottar ikke bare din tjeneste, jeg ønsker *deg selv.*» Selvsagt er håndens tjeneste, barmhjertighetsgjerningen, viktig, og la oss gjøre den med glede. Det lyse smil, det varme håndtrykk, er legedom. Ved sykesengen er du på hellig grunn. Den syke trenger å høre et trøstens ord. Tilværelsen fortoner seg ofte annerledes sett fra horisontalplanet enn fra det vertikale. De gamle støtter har ramlet. Led ham med nensomme hender til Kristi kors og til troens klippegrunn i nøden.

Og møter du liten forståelse, vanskelige mennesker, så husk at Gud ofte har sitt særlige møtested med oss nettopp der. Du er den sykes bibel, ditt liv er din preken. Det er bedre med gode ord enn med store taler, viktigere med kjærlighetsgjerninger enn med trellearbeid.

Legg merke til at Herren talte til Samuel i *helligdommen*. — Også vi trenger å møte Herren i *helligdommen*. Søk derfor stillheten for Guds ansikt. Der høres Herrens tale

lettest. Din forbønn i en sildig nattetime er kanskje mer verd enn alle dine gode gjerninger til sammen.

Kristi kallsgjerning kan ikke utøves uten Kristus selv. — Uten Ham er vi intet. Kristus må selv få bygge opp vårt hjertes helligdom til et åndens tempel. Sigøynerpredikanten Gipsy Smith sa en gang: «St. Pauls katedral er en utsmykket stenrøys, hvis Kristus er utenfor, og mitt gamle sigøynertelt en katedral, hvis Kristus er innenfor.»

Slik er det også med oss mennesker. Alle våre evner og krefter, våre ord og handlinger, vår omsorg og våre penger er bare en skinnende fasade, hvis ikke alt er vigslet av den Herre Jesus.

Da grunnstenen til Oslo Universitet ble nedlagt i 1841, ble der i en metallkasse nedlagt de vanlige sølvmynter, men på lokket stod inngravert: «Dersom Herren ikke bygger huset, arbeider den forgjeves som bygger på det.» (Davids salme 137.) Herren ønsker selv å drive verket, vi er bare Hans små redskaper.

Ansvarer ligger på Ham, og tjenestens frukt, resultatet, er Hans sak, ikke vår. Vi slipper å bli motløse når alt synes å mislykkes, vi bevares fra overmøt når tjenesten lykkes. I Hans navn går vi frimodig fremad. La oss være glade fordi Han er med. Se på Kristus, ikke på deg selv. For det som er svakt i verden, det utvalgte Gud seg for å gjøre det sterke til skamme, ja, det som ingenting er, det utvalgte Gud seg for å gjøre til intet det som er noe. Derfor skal Han alene ha æren. *Wilh. Beck.*

KRISTENDOM ER DIAKONI

Det rører seg i dag i vår kirke, som i mange andre kirker, en sterk følelse av at den rent praktiske diakoni er kommet til kort. Et levende ønske om å få rettet på tingen er våknet, og respektable ansatser i den retning er gjort og gjøres stadig.

Dette er meget gledelige og løfterike fakta. Men skal strevet med å gjenreise diakonien virkelig lykkes, må det underbygges med en solid besinnelse på *diakonia* som kristelig grunnbegrep.

Det er ikke nok å bygge ut en mer eller mindre statelig særfløy av kirkehuset under navnet diakoni. Men vi må vite hva diakoni betyr som ånd der fyller hele huset. Og vi må bli fortrolig med det hovedmotiv som diakonien vil prege hele husets liv med.

At diakoni i det Nye Testamente og i all genuin kristendom er et grunnbegrep av høyeste rang, vil alle uten videre være enig i. Så snart vi husker hva ordet rent språklig betyr, er den sak klar.

Men dette er ennå for lite sagt. Diakoni er ikke bare et grunnbegrep, men et totalbegrep. Det hører med til de

bibelske uttrykkene som er altomfattende og absolutt ment. Kristus-åpenbaringen og Kristus-kirken *rommer* ikke bare diakoni — ved siden av mye annet. Men kristendom er diakoni. *Helt* tjeneste og *bare* tjeneste.

Her er ikke stedet til å utvikle tingen synderlig hverken i dybden eller i bredden. Vi prøver bare å kaste noen små lysbunter over den fra forskjellige sider.

Først velger vi det mest grunnleggende synspunkt som tenkes kan, og konstaterer: *Guds selvåpenbaring i Jesus Kristus er Hans tjeneste til frelse for mennesker.*

All verdens «naturlige religion» ser annerledes ut. Den forkynner at Gud krever å bli tjent. Den er *lovens* religion. Men budskapet i Jesus Kristus er *evangeliet* om at Gud vil tjene sin skapning mennesket til frelse. Han vil det helt, og Han vil ikke annet.

Slik viser Gud seg i åpenbaringens grunndatum, inkarnasjonen i det utenkte og ufattelige faktum at Han blir menneske, legger av seg guddomsskikkelsen og tar tjenerskikkelse på.

Slik gikk Gud-mennesket Jesus Kristus omkring blant mennesker. Som en tjener, en diakon, sa Han selv. Av alle de eksempler evangeliene bringer fra Hans liv, er vel intet mer anskuelig og mer skakende enn beretningen om fotvaskingen. Gud selv på kne for syndere for å vaske deres skitne føtter!

Da stod virkelig bare ett skritt igjen, nemlig å realisere det som Han alt før hadde sagt: at Menneskesønnen ikke var kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene ved å gi sitt liv til løsepenge for mange.

For den kirken som skulle vokse fram som lønn for Hans pine og som frukt for Hans oppstandelse, ordnet Jesus med en aldri sviktende tjeneste gjennom Ordet og sakramentene. Med særlig klarhet og kraft taler nattverden om denne uopphørlige tjenende Gud, — innsatt som den er i selvforglemmende hengivelse av de siste timer av Jesu liv, og slik som den består i hengivelsen av hele Ham selv til hver den som vil ta imot og tro ordet «for eder».

Gudstjeneste kalte kirken det stadig gjentatte møte med

Gud i Jesus Kristus gjennom ord og sakrament. Og den visste godt at det først betyr — ikke at vi tjener Gud, men at Gud tjener oss.

Siden skal nok også vi tjene Ham, som vi snart skal se. Men nå ikke slik at Gud og menneske er gjensidig likeverdige partnere, som begge tjener hverandre og begge «tjener på» det. Mennesker har ikke annet å tjene Gud med enn det Han først har tjent dem med. Han er og blir både tjenestens opphav og dens kraft og dens endemål. Og de tjenes til frelse nettopp ved å bli satt inn i det rette tjenende forhold til Ham, som til slutt skal bli alt i alle.

Av en slik totalitets-art er Guds egen diakonia. Den er frelsesrealiseringen av Guds eget vesen, sånn som det er uttrykt i budskapet: Gud er kjærlighet. Og den sikter på og muliggjør det som alltid var meningen med det hele: at hvert kne tjenende skal bøye seg for Ham som er Herre til Gud Faders ære.

Hvem er det Gud vil tjene til frelse? Alle mennesker. Det er for *verden* Han tjenende gir sin Sønn — forat *hver den som tror*, skal ha evig liv. Guds diakonia er total i den forstand at enhver innsnevring av gjenstanden for den er utelukket.

Ingen blott og bar menneskelig tjeneste har en slik art. Både hva utstrekning og intensitet angår, er den alt annet enn total. Den rekker få og virker veikt. Ikke bare fordi erkjennelsen av oppgaven er ufullkommen, og fordi kraften til å løse den er ringe. Men fordi selve tjeneste-ånden ikke er av total-universalt vesen.

Rent menneskelig tjeneste kommer aldri helt ut over *fortjeneste-tankegangen*. Det gjelder på den dobbelte måten at den, mer eller mindre bevisst, spør både etter *fortjeneste hos* den som tjenes, og *fortjeneste for* den som tjener. Fordi den aldri er helt ren i sin motivering, kan den aldri bli helt grenseløs i sin målsetting. Tjenesten får alltid noe vilkårlig-utvelgende ved seg.

Gud speider ikke etter kvalifikasjoner og spekulerer ikke

i vederlag for Han tjener. Hans diakonia er umotivert. Det vil si: Hans motiv er den pure kjærlighets-vilje, som elsker og tjener der hvor hjelpen trengs.

Når Jesus riktig skal anskueliggjøre saken, kan Han ikke bruke noe eksempel fra menneskelig-etisk liv, for det ligger på kvalitativt annet plan. Men Han peker på den *naturens* orden som ikke ligger under våre moral-begreper, men hvor Guds suverene, ødsle gavmildhet rår, — der hvor solen skinner over onde og gode, og der det regner over rettferdige og urettferdige.

Men selve tingens realisasjon var Han selv — med sin tjenerferd uten å gjøre forskjell på folk, med sin død for alle, med sin ordre om å la alle folkeslag få del i Hans frelses-tjeneste.

Universaliteten ligger i selve Guds tjenestes vesen. Ellers var den jo bare menneskelig barmhjertighets-strev og ikke den totale diakoni som Jesus har åpnet.

Men dette betyr videre at *det er det hele menneske Gud vil tjene til frelse*. Tjenesten er total ikke bare når det gjelder tallet på mennesker, men med tanke på hver enkelt av dem. Mennesket skal tjenes og frelses — ikke slik som det er i egen vilkårlig vurdering, men slik som Faderen har skapt det, som Sønnen har forløst det, og som Ånden vil helliggjøre det.

Utenfor Kristus-åpenbaringen gjør alltid den vilkårlige vurdering seg gjeldende. Ikke minst i de såkalte «høyere» religioner, hvor «utviklingen» viser tendens til voksende ringeakt for det legemlige og timelige og tilsvarende ren-dyrking av det åndelige og hinsidige. Og det er kjent nok hvordan tendensen lever også innenfor kristendommen og gjerne gjør krav på å representere det høyeste kristelige trinn.

I virkeligheten er det hele en selvlaget abstraksjon. Mennesket som en naken sjel eller en «frigjort» ånd eksisterer overhodet ikke i denne verden — og skal heller ikke gjøre det i en annen. Faderen skapte det som sjel og kropp. Sønnen bar sjelens synder og kroppens sykdommer. Ånden vil bo i og regjere legeme og sjel. Det totale menneske,

med legeme, sjel og ånd, skal bevares fullkomment til Kristus kommer og setter alt i rette skikk.

Hvor totalt Jesu person, liv og verk var tjeneste-dominert i denne henseende, behøver vi bare å minne om. Vi tenker igjen på at Han var det evige Ord som ble kjød. Vi minnes Hans hjertelige medynk i timelig nød og Hans selvfølgelige omsorg for legemlig lidende. Og vi lar Hans egen oppstandelse og løftet om de troendes oppstandelse si oss det definitive ord om hvor radikalt Han ville tjene det *hele* menneske til frelse.

La andre religiøse systemer se mer åndelige ut — kristendommen er realistisk. La andre profeter behandle oss tilsynelatende fornemmere — Jesus tjener oss just slik som vi er, og som vi trenger det.

Hver den som har begynt å la seg tjene, må selv gå inn i tjenesten.

Det betyr ikke at det ved siden av Guds og Jesu diakonia nå trer også en annen, en menneskelig tjeneste, som like-som skulle løpe parallelt med, supplere eller føre videre Guds tjeneste. Nei, Han er begynner og fullender. Og uten Ham kan mennesker ingenting gjøre i den sak.

Men den Guds tjeneste-gjerning som faller etter Jesu innsats som historisk personlighet, den utfører Han gjennom mennesker som er villige til å være Guds tjeners tjenere. Selv å være blitt tjent av Jesus Kristus er det samme som å være trukket inn i den livssfære som heter diakonia.

Dette er det nye, det eiendommelige ved livet Han satte inn i verden. Før Ham var her ikke tale om annet enn om å være stor og bruke makt, og slik er det alltid blant dem som gjelder for å være noe. «Men så er det ikke blant eder.» Men den som vil bli stor, skal være tjener (diakon!), og den som vil være den første, skal være alles trelle. For slik var Menneskesønnen. Og av denne forunderlige ætt er Hans folk.

Og her gjelder fremdeles og i alle henseender prinsippet om den *totale* diakoni.

Først altså, som allerede sagt, på den måten at hver den som har nytt godt av tjenesten, dermed også er beslaglagt for tjenesten. Det følger av hele dette livs grunnart som diakoni. Og det er nødvendig for realisasjonen av det verdige program at *alle* skal tjenes.

Og dernest gjelder totalkravet som fordring på det *hele* menneskes hengivelse og alle rette midlers utnyttelse i tjenesten. Med hjerte, munn og hender skal den øves. Så i søndagens gudstjeneste og så i hverdagens. I begge tilfelle gir Han seg helt og vil Han ha oss helt.

Slik er Kristus den store diakon. Og slik er kristenliv diakoni.

I en sum: *Kristendom er diakoni fra begynnelse til ende.* Gud selv i sin Sønn Jesus Kristus tjener oss ved å ofre alt og gjøre alt. Den forsonende lidelses perse-kar trådte Han alene. Videreføringen av frelsesverket ligger også i Hans hånd. Men de stadig nye slekters tilegnelse av frelsen har Han knyttet til sin forløste menighets tjeneste. Selv tjent av Ham tjener de Ham ved å tjene sin neste til frelse.

Så må diakoni i videste forstand bli et løsensord i alt kirkens liv. Skjer ikke det, da betyr det at de som bærer kristennavnet, ikke bare ikke forstår sin kristenplikt, men at de ikke kan ha tilegnet seg gaven som er knyttet til Jesu frelsende tjeneste.

I dette videste sikte går virkelig alt kirkens liv og alle menighetens funksjoner inn under diakoni-begrepet. Der er forskjell på tjenestene, men de er alle tjeneste hos den samme Herre. Selve forkynnelsen av forsonings-budskapet heter diakoni, forlikelsens tjeneste. Og der er ingen nådegave gitt uten at den skal realiseres i tjeneste.

Nepe noen annen betegnelse omfatter Kristus-budskapet så totalt og uttrykker Kristus-livet så organisk som ordet diakoni. Derfor er det så viktig at begrepet holdes levende, klart og virksomt som det kristelige grunn- og total-begrep det er. Og derfor må «diakoni» like lite som f. eks. «misjon» få lov til å bli *bare* et spesial-begrep, uttrykk for en enkelt praktisk side av kristenlivet og kirkeoppgaven som overlates til en gruppe spesialister.

Der hvor det utvikler seg slik, taper til slutt også diakonien som spesiell kirkefunksjon på det. Men særlig er det et stort tap for menigheten som helhet og for alle de andre sidene og tjenestene, som hver for seg bare representerer én tjenesteoppgave innenfor den ene sammenfattende diakoni som utgjør selv livsprinsippet i Guds rike.

Men visst må også diakonien som særoppgave pleies.

Allerede i det Nye Testamente skiller den seg ut som en særegen funksjon med sine særegne innehavere. Den prinsipielle utskillelsen fant sted i den tidlige urmenighet i Jerusalem, da apostlenes tjeneste med Ordet gjorde det nødvendig at bestemte personer ble overdratt tjenesten ved bordet.

Og dermed ligger veien der åpen til den allsidige barmhjertighets-tjeneste overfor legemlig og timelig nødlidende som er blitt den spesielle diakonis spesielle oppgave.

Hvor uoppgivelig nødvendig den er, gir seg særlig ut fra tre synspunkter.

Først: Hjelp i all slags timelig og legemlig nød tvinger seg fram som umiddelbart utslag av kristen nestekjærlighet. Den barmhjertige samaritans slekt spør hverken hvem den nødlidende er, eller av hva art nøden er.

Dernest: I Jesus Kristus er det åpenbaret at Gud vil hjelpe legeme og sjel i tid og evighet. Og like visst som den kristne kjærlighet vet at frelsens mål er evig liv, like lite kan den lukke sitt hjerte for den lidelse som «bare» er timelig.

Og endelig: Den kristne menighet har erfaring for at avhjelp av legemlig nød ofte er det eneste man foreløpig kan få gitt i Jesu navn, men også at den kan bane vei for åndelig hjelp og full frelse.

Men dertil kommer så det som her aller sist skal presiseres: Den spesielle diakoni er en permanent, kraftig og uunnværlig påminnelse om at kristendom overhodet er diakoni.

Her er en levende vekselvirkning mellom diakoni i alminnelig og diakoni i spesiell forstand. Den spesielle

diakoni kan ikke bevare sitt dype syn og sin åndelige kraft uten stadig på ny å besinne seg på hva tjeneste betyr i videste kristelig mening. Men den alminnelige diakoni kan heller ikke unnvære den spesielle diakonis konstante demonstrasjon av hva det praktisk-kristelig vil si å tjene.

Det er en av den faglige diakonis store og skjønne oppgaver å forkynne med selve sin eksistens, og forkynne med et slikt ettertrykk at hverken kirken eller verden kan glemme det, at kristendom er diakoni.

Norges kirke står i dyp takknemlighetsgjeld til den mannlige diakoni for den måten dette vitnesbyrdet er båret fram på gjennom 60 år. La disse linjene være et uttrykk for den takk kirken kjenner, og for de varme ønsker den nærer!

Johannes Smemo.

DET NORSKE DIAKONHJEM

60 ÅR

Diakonien — den mannlige så vel som den kvinnelige — har vært med å prege det kirkelige helhetsbilde i vårt land i om lag tre kvart århundre.

Det kan riktignok synes som dette ikke er tilstrekkelig kirkehistorisk kjent eller anerkjent ennå. Men en får håpe at senere kirkehistoriske forskere bedre vil kunne vurdere betydningen av diakoniens frembrudd i vår kirke i siste halvdel av forrige århundre, og den gjerning som siden er øvd. Det som skjedde dengang var nemlig intet mindre enn at en side ved evangeliet som lenge syntes forsømt eller glemmt, ble gjenoppdaget: Jesu henders embete.

En må vel i det hele si at denne viktige del av evangeliets tjeneste ikke har vunnet den forståelse som kan gi den dens naturlige og nødvendige plass i vårt kristelige liv og arbeid. Diakoniens kvinner og menn står derfor overfor store oppgaver både innad i vår kirke og utad i vårt folk. Og får Gud velsigne dette arbeid, kan det bli av veldig betydning for det åndelige liv som skal leves i og utgå fra vår kirke i kommende tider.

En del av diakoniarbeidet i Norge — det mannlige — feirer i år 60 årsjubileum. Og det er grunn til å minnes det. I og for seg ruver det ikke så stort blant vårt lands mange og vidt forgrenede kristelige virksomheter. Men det er også riktig å si at det har fått gjøre en betydelig innsats i norsk kristenliv, selv om dets ønske har vært å «virke sådan i det stille».

Noen gløtt fra dette arbeides 60 årige historie, slik som vi vil gi her, er trosstyrkende vitnesbyrd om hvordan Gud

kaller og utrunder menn til spesielle tjenester når han finner tiden inne. Derfor skal det også over dette arbeides historie settes innskriften: Soli Deo Gloria — Gud alene æren!

Opptaket til et mannlige diakoniarbeid og opprettelsen av et norsk diakonhjem har sin bestemte åndelige og historiske bakgrunn. Ja, en kan endog tale om en tredobbelt sådan.

Først må nevnes selve tidssituasjonen. Siste halvdel av det 19. århundre var jo en uvanlig rik tid for kristenlivet i vårt land. Den gjennomgripende haugianske vekkelse hadde «satt seg» i brede lag i vårt folk. Av denne grobunn brøt nye vekkelser fram, og bante vei for et sterkt og aktivt kristenliv både blant lekfolk og prester. Mellom teologene øvde professor Gisle Johnson en mektig åndelig innflytelse, og denne kom naturlig nok også menighetene til gode. Utover i lekfolket var det en åndelig vårløsning som en senere neppe har opplevd like til. Og disse åndelige bevegelser skapte en rekke frivillig kristelige organisasjoner som ennå den dag i dag utgjør vesentlige faktorer i vårt kristelige liv og arbeid.

Men tiden omkring århundreskiftet viser også en sterk oppmarsj av kristendomsfiendtlige krefter som gikk til angrep både på evangelisk liv og lære. Realismen som var tidens store ord, førte i mange kretser til radikalisme, materialisme og fritenkeri. Og blant en del av tidens intellektuelle holdt den såkalte Bohemetid sitt sørgelige inntog.

Det er ikke så vanskelig å forstå at i en sådan tid måtte tanken på en gjenopplivelse av det kristelige barmhjertighetsarbeid naturlig melde seg. Jesu henders tjeneste var realiteter som endog realismens kalle tid måtte kunne se og anerkjenne.

Når det gjaldt mulighetene for et sådant arbeid, hadde en jo også alt gode erfaringer å bygge på. Den kvinnelige diakoni hadde gjort et banebrytende arbeid. Diakonissehuset som var opprettet i 1868 hadde utdannet en stor søsterskare som nå stod i en vakker og rik tjeneste i menigheter og sosiale anstalter. Dette måtte inspirere. Og samtidig så en at det var diakonioppgaver som menn bedre kunne løse enn kvinner.

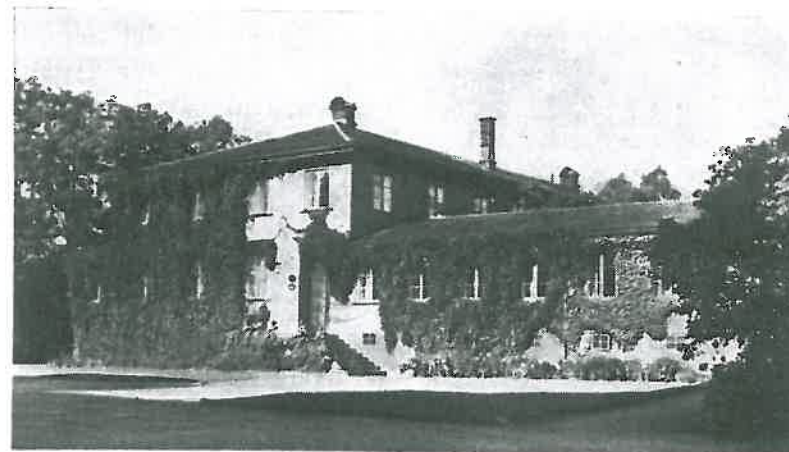
Den mannlige diakoni var jo heller ikke noe ukjent fenomen. Den hadde forlengst hatt sitt gjennombrudd i Tyskland hvor den unge presten Hinrich Wichern i 1833 hadde opprettet Das rauhe Haus som pleiehjem og diakon-skole. Dette arbeid hadde vunnet stor anerkjennelse og stod i en skjønn blomstring. Var ikke tiden kommet også her i Norge til å oppta et slikt arbeid? I flere henseender kan en tale om en tidens fylde for diakonien i vårt land i siste halvdel av det forrige århundre.

Det begynte slik:

I slutten av 1889 kunne en i L. K. lese et opprop om å stifte et norsk diakonhjem. Oppropet var datert 20. nov. samme år, og framstiller oppgaven slik:

«Det er i det moderne samfunn, også i vårt, hele egner av nødens og elendighetens rike, hvortil kvinner ikke kan nå, men hvor kun menn kan oppta arbeidet. Vi innskrenker oss her til å nevne den diakonivirksomhet som i våre store og spredte menigheter trenges til en rikere ordets forkyn-nelse og privat sjelesorg. Fremdeles arbeidet i de mange hjem for gamle og i vaisenhusene som nå reiser seg hos oss. Og endelig de mange oppgaver som arbeidet blant den mannlige ungdom stiller. — Vi føler oss forvisset om at den norske kirke også har rike betingelser for å kunne oppta denne sak, kanskje rikere enn de fleste andre kirkesam-funn. — Det er hos oss mange kristeligsinnede unge menn med sterk trang til å få en utdanning som kunne åpne dem adgang til en gjerning i vår kirkes tjeneste. — Og det fore-kommer oss at i en tid som denne da vår kirke kjemper tunge, hårde kamp mot de nedbrytende retninger, er en dårlig økonomi ikke å gjøre bruk av disse friske krefter fra folket selv, som står rede til å vie sitt liv i den kristelige barmhjertighets tjeneste. Derfor er det vår varme over-bevisning at tiden nå er kommet til å oppta også denne gren av kjærlighetsarbeidet som tidens evangeliske kirke-liv har skapt.»

Det var Lutherstiftelsens samlede styre som stod for opp-ropet. Blant underskriverne var professor Gisle Johnson, professor P. Vaage, universitetsstipendiat Sig. V. Odland

Elevehjemmet.

og pastor Hartvig Halvorsen. Den siste var Lutherstiftel-sens sekretær. De var alle kjente menn og bærende krefter innen det kristelige liv og arbeid. Menn som fikk stille seg i brodden for så meget kristelig virke i landet.

Tanken på et mannlige diakoniarbeid i Norge oppstod altså ikke i perifere kretser av det kristelige liv. Det sprang ut fra sentrum, fra de menn som var skapere og i lang tid også bærere av den indre misjons stadig voksende gjerning i vårt folk. Forbindelsen med Indremisjonen er derfor noe rotekte i den mannlige diakoni, selv om denne også har tatt sikte på en institusjonell tjeneste i vår norske folke-kirke.

Den drivende kraft i opprettelsen av et norsk diakon-hjem, var Lutherstiftelsens sekretær, pastor Hartvig Halvorsen. Som så ofte ellers var det her én mann som hadde gnisten. Og Halvorsen ble også mannen som kom til å starte det nye arbeidet, og lede det fram gjennom de vanskelige men velsignelsesrike grunnleggingsår. Diakon-hjemmet er i virkeligheten et minne om Guds gjerning gjennom ham.

Den 21. april 1890 kunne Det norske Diakonhjem åpnes. Dagen var omhyggelig valt. Det var Wicherns fødselsdag.

Hartvig Halvorsen.

Og det var — la det være et vakkert symbol for Hjemmets arbeid — en skjønn vårdag. Det begynte i det små. En hadde leid Magdalenahjemmet ved Ullevål til pleiehjem for gamle menn og til internat for diakonelever. Men om lokalene var små, var åndskraften stor i det nystartede arbeid. Alt til første kull meldte det seg 20 elever. Men bare 10 kunne opptas. Elevene var også besjelet av det rette diakon-sinn. En snekkersvenn blant dem fikk straks ta fatt på reparasjonsarbeid ved siden av sin diakonutdannelse. En

bakersvenn fikk sørge for brødforsyningen ved siden av sin pleievirksomhet. Og en seminarist som selv var kommet for å lære, måtte ta fatt på undervisning av sine medelever. Det hendte at de hengte boken over sin arbeidsplass. Og så leste de mens de arbeidet og arbeidet mens de leste.

Starten var altså god. Og straks begynte en ekspansjonsperiode som er enestående i Diakonhjemmets historie. Det ble nødvendig for det nye arbeid å bli en egen institusjon. Det ble derfor alt i 1891 organisasjonsmessig skildt fra Indremisjonen og fikk sitt eget styre. Pastor Halvorsen gikk da av som Lutherstiftelsens sekretær for å vie seg helt til forstanderstillingen ved Diakonhjemmet.

Men også i det ytre skjedde det en sterk ekspansjon. En sa farvel til Magdalenahjemmet, og flyttet ned til Steinerud gård som var innkjøpt i 1893. På denne vakre og sentrale eiendom ganske nær byen, tok en så til å bygge. Og i 1900, den 3. september, kunne en innvie to nye store sykehusbygg. Det var ved denne anledning Gustav Jensen skrev sin vakre salme som diakonene har gjort til sin spe-

sielle sang: *Ei for å tjenes Herren kom, Han kom her ned for å tjene.*

Sykehusene på Steinerud feirer altså sitt 50 årsjubileum sammen med Diakonhjemmets 60 årsfest.

En hadde også andre byggeplaner. Men disse måtte utstå. Etter en del år kom det nemlig et økonomisk tilbakeslag for Diakonhjemmet som simpelthen truet dets eksistens. Det ble en kamp på livet for å holde det gående. I denne fortvilte situasjon kalte styret en av diakonene til forvalter, og ham en utstrakt økonomisk fullmakt. — Forvalter Hulebak greidde også ved den yt-

terste sparsommelighet å gjenreise Diakonhjemmets økonomi. Og etter en stagnasjonsperiode, kunne utbyggingen fortsette. Bl. a. ble det bygd et prektig elevhjem med kapell og kontorlokaler. Fra 1927 har så Diakonhjemmet de bygninger som fremdeles utgjør dets kompleks.

I de nye bygninger kunne en effektivisere arbeidet. Det gjelder både utdannelsen og sykehusdriften. Gjennom forskjellige utviklingsfaser ble utdannelsen ført fram til en 5-årig skoletid, med en sykepleierskole og et avsluttende teoretisk kursus.

Søkningen til skolen har alltid vært bra. Tildels meget god. Og i de 60 årene hom er gått, er det utdannet 436 diakoner. Disse har funnet sitt virkefelt i menighetene, i kristelige organisasjoner, ved sosiale institusjoner, i anstalter og bedrifter her hjemme, noen i sjømannsmisjonen og atskillige i hedningemisjonsarbeidet i fjernere egne.

Det arbeid diakonene har utført i disse 60 år utgjør et overmåte verdifullt bidrag til den samlede kirkes innsats

A. Hulebak.

hjemme og ute i fremmede land. En kan ikke tenke seg det foruten. Og diakonene selv har også gjennom sin egen organisasjon opptatt et stort barmhjertighetsarbeid i forbindelse med Nærland Åndssvakehjem.

Pastor Hartvig Halvorsen fortsatte som forstander til 1905. Han etterfulgtes av pastor Th. Dahl som fungerte i om lag 8 år. Pastor Reidar Kobro avløste ham i 1913 og stod i stillingen til 1928. Pastor Otto Halvorsen innehadde forstanderstillingen til 1936. Deretter ledet sokneprest Th. Norseth arbeidet fram til 1949. Pastor Sigurd Heiervang er for tiden forstander.

Forvalter A. Hulebakk som tiltrådte stillingen i 1905 døde i 1927. Siden har diakon Henrik Halvorsen innehatt stillingen.

Følgende har vært styrets formenn gjennom de 60 år: Pastor J. Gjør, rektor J. Jespersen, sokneprest Th. Godal, adv. Frits Kiær, rektor A. Leere og adv. Wilh. Beck.

Spør en om det økonomiske grunnlag for Diakonhjemmet, må en vesentlig vise til sykehusenes drift og til utbyttet av Hospitsene i Oslo og Bergen som Diakonhjemmet har vært økonomisk interessert. De frivillige bidrag fra kristenfolket er blitt små med årene. Det har vel ikke vært den levende kontakt mellom Diakonhjemmet og kristenfolket som det etter sakens natur skulle være. Å knytte denne forbindelse vil være av den aller største betydning for Diakonhjemmets og for den mannlige diakonis framtid.

Det er tegn som tyder på at både kirken som sådan og vårt kristenfolk i det hele holder på å oppdage diakonien som den kristelige livsfunksjon den er og alltid må være, og at det også skjer en oppvåknen forat diakonien må ha en sentral plass i vårt kirkelige og kristelige arbeid om dette skal være i overensstemmelse med evangeliets budskap. Derfor feirer Det norske Diakonhjem sitt 60 årsjubileum i en forgjettelsesfull tid, og ser fram mot en rik tjeneste i de kommende år.

S. Heiervang.

DET NORSKE DIAKONHJEM

1940—1949

«For du har gledet oss Herre, med ditt verk.» Salme 92, 5.

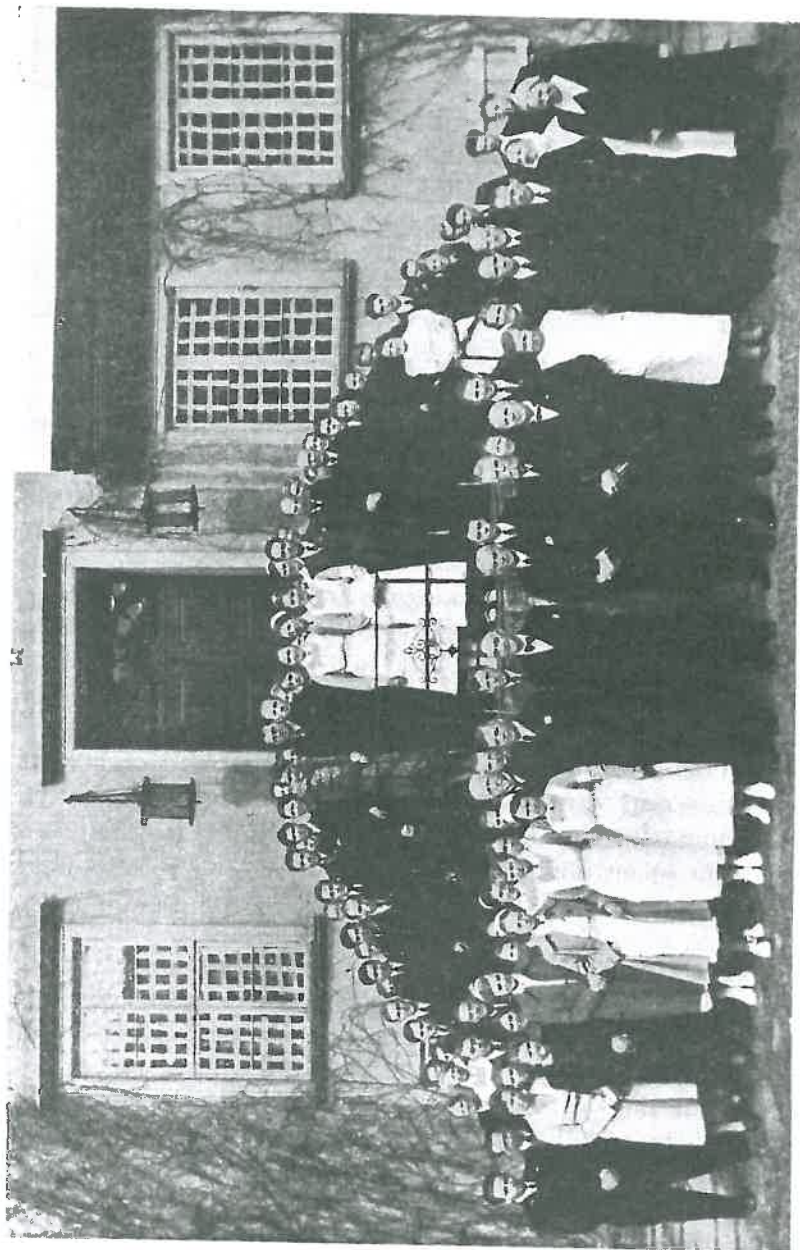
De ti årene vi her kan se tilbake på, har i sannhet frembudt vekslende kår for vårt land.

Først var det okkupasjonsårene 1940—1945, som jo var noen av de sværeste år i vårt folks historie. Dernest fulgte frigjørings- og gjenreisingsårene fra 1945 av, med stor glede og takknemlighet over den gjenvunne frihet og frød, men også med mange vanskeligheter når det gjaldt å bygge opp igjen alt det som krigen hadde lagt øde.

De økonomiske problemene har vel stått i forgrunnen for folket i sin alminnelighet. Men den åndelige siden av vårt folks liv har selvsagt vært den viktigste.

I krigsårene var det lett å samle folk om Guds ord. Nøden drev mange mennesker nærmere Gud. Og det var tegn som tydet på at en åndelig lutring og fornyelse skulle bli det gledelige resultat av trengselstiden. Dessverre har det ikke gått slik. Årene etter frigjøringen har i åndelig henseende ikke gitt hva vi hadde håpet. Folket falt tilbake i den gamle materialisme og utadvendthet som hadde preget det i tidligere normale år. Og noen større tegn på åndelig vekkelse og vekst har det dessverre ikke vært å spore.

Det har dog vært en trofast kristenflokk som har holdt fast ved de åndelige skatter som Gud har gitt oss i evangeliet. Og denne kristenflokk har også trofast båret den mangesidige kristelige virksomhet som er drevet og fremdeles drives blant oss.

Fra 50 års jubileet 1940.

Vi opplever derfor fremdeles at Gud arbeider i vårt norske folk. Han fremmer sitt verk mellom oss. Og det gir oss grunn til stor glede og frimodighet.

Diakonhjemmet har i disse årene delt skjebne med vårt folk ellers og de åndelige forhold i landet. Men også vi har fått oppleve gleden over Guds verk som han har fremmet for oss.

I 1940 skulle Diakonhjemmet feire sitt 50 års jubileum, og som rimelig var, ønsket en å gi denne store begivenhet en festlig og offisiøs ramme. Forstander sokneprest Norseth hadde utarbeidet et vakkert jubileumsskrift med et historisk utsyn over Diakonhjemmets arbeid i det svunne halve århundre.

Den offentlige feiringen av 50 års jubileet var besluttet lagt til søndag den 23. juni i forbindelse med innvielsen av det års diakonkull, og en hadde planer om å innby til en nordisk diakonkonferanse i tilslutning til 50 års festen.

Men tiden var utrygg — en ny verdenskrig var brutt ut i september 1939, og mange tegn tydet på at den ville øke i omfang, og trekke flere og flere land ned i sin kjempe-messige og uhyggelige malstrøm.

I Norge følte vi oss heller helt trygge for hva som kunne skje, og Diakonhjemmet hadde fått beskjed fra myndighetene om at det skulle fortsette sitt arbeid — også i tilfelle av en militær konflikt. Få, om overhodet noen, ante dog at krigen skulle utvikle seg i så hurtig tempe som det skjedde. Natten mellom 8. og 9. april 1940 overfalt den veldige tyske krigsmakt det nesten våpenløse Norge, og etter noen måneders improvisert forsvar måtte Norge kapitulere den 10. juni 1940. Så fulgte en 5 årig okkupasjons-tid med sorg og savn.

Situasjonen i landet vårt var med et slag blitt en helt annen, og på Diakonhjemmet fikk en annet å tenke på enn å jubilere. 50 års dagen ble feiret i stillhet på selve jubileumsdagen 21. april, og under det lille intime samværet i hjemmets kapell og salonger ble det sunget en del av de sanger som var skrevet for den offisielle feiringen. Vi

siterer en av de sangene forvalter H. Halvorsen hadde skrevet:

*Femti årsdagen vi har nå opplevet,
på den med gylne bokstaver er skrevet:
«Herren er god og Hans miskunn den varer.
Tro Ham! Til navnet sitt alltid Han svarer.»*

*Ser vi på «Hjemmet» for femti år siden
og sammenligner det slik det for tiden
står her, så må vi av hjertet bekjenne:
Herrens velgjerninger er det alene.*

*Riktignok kom det jo dager så svære,
fulle av trengsler, og hvor vi fikk lære:
Hvis ikke Herren er byggmester ene,
bygges forgjeves med ord og med stene.*

*Vi fikk i livet den sannhet erfare:
Hvis ikke Herren vil staden bevare,
våker forgjeves de vektere mange,
selv om de trofaste går sine gange.*

*Vi må erkjenne det derfor blir dette,
som våre hjerter kan ildne og lette:
«Saken er Herrens, vi redskap skal være
til her i verden å fremme Hans ære.»*

*Derfor vi trøstig ser tiden i møte
slik den må komme. Gud vil ei bortstøte.
For Han har lovet med sine å være
selv gjennom tider så tunge og svære.*

I denne situasjonen ble problemet å holde hjemmet og sykehusene gående. Krig skaper jo gjerne matmangel, og det fikk en jo føle på en anstalt som daglig skal bespise ca. 250 mennesker. Men Gud var med, og det daglige brød

Sikringstiltak ved sykehusene.

rakk til for den store husholdningen. Ja, det var alminnelig kjent at Diakonhjemmet hadde et godt matstell. Forvalter Halvorsen og kjøkkensjefen frk. Solveig Gryting var mestere i å skaffe til veie de materielle fornødenheter.

En gikk dag i stadig frykt for sykehusenes skjebne. Men intet er så galt at det ikke er godt for noe. Våre sykehus var for umoderne for de moderne tyske makthavere. Derfor fikk de være i fred. Driften fikk gå kontinuerlig under hele okkupasjonstiden.

Men om tiden på mange måter var ond og tung — hadde en også åndelige lyspunkter. Det meldte seg flere elever til Diakonskolen enn noen gang før i dens 50 årige historie. Bare synd at en ikke kunne oppta mer enn 12—13 på grunn av plassforholdene i elevhjemmet.

Skolen fikk også gå uforstyrret. Innvielsen av de ferdige diakoner kunne foretas hvert år etter programmet. Ingen av våre elever falt i krigen eller for gestapos hånd, og for så vidt kom vi uten sår og skrammer fram til den vidunderlige frigjøringsdagen 8. april 1945.

Våren er alltid vakker på Steinerud, men tro om det noen gang har vært skjønnere enn hine minneverdige maidager da det norske flagg igjen ble heist på gamle Gårdshaugen

Frigjøringsdagen 8. mai 1945.

over et fritt land. Intet under at salmen «Vår Gud han er så fast en borg» klang sterk og glad ut i vårdagen.

Diakonhjemmets styre.

Ved inngangen til 1940 bestod Diakonhjemmets styre av: Advokat Frits Kiær, pastor A. Leere, disponent Petter Linnerud, kjøpmann M. Skallerud, klokker J. Sture, fabrikkier H. Fadum, lege H. Thrap-Meyer og høyesterettsadvokat Wilh. Beck.

I de 10 år som er gått er flere av disse døde, nemlig Kjær, Leere og Linnerud. Thrap-Meyer fratradte i 1946 på grunn av flytning. I deres sted er følgende nye styremedlemmer kommet til: Klokker Th. Fagereng, sokneprest Olav Strømme, professor Ivar P. Seierstad og distriktslege H. Borgersen.

Diakonforbundets representant, klokker Sture, ble i 1946 avløst av klokker Kr. Ørjavik.

Pastor Leere var formann fra 1928 til sin død i 1946. Siden da har advokat Wilh. Beck vært formann. Nestformann er for tiden professor I. P. Seierstad. Styret har hatt

møter som regel en gang hver måned. I en del av krigsårene holdtes dog styremøtene noe sjeldnere.

Blant en lang rekke saker som styret behandlet i disse årene skal vi særlig nevne to: Planer om reisning av nytt sykehuskompleks, og omlegging av diakonutdannelsen.

Spørsmålet om nytt sykehusbygg hadde alt lenge vært på trappene, men det ble først nå fart i drøftelsene. Man var jo for lengst klar over at de gamle sykehus som var bygd i 1900 — ikke tilfredsstilte tidens krav. Ombygging eller nybygging måtte til. Arkitekt Nordan fikk i oppdrag å gi utkast til nytt sykehus med medinsinske og kirurgiske avdelinger på til sammen 200 senger. Det var da meningen å bruke de gamle sykehus som spesialavdelinger — eller som pleiehjem.

Under krigen var det umulig å komme i gang med nybygg, men en håpet at forholdene ville bli lettere når freden kom. Her ble en imidlertid skuffet. Den strenge rasjonering av byggematerialer som måtte iverksettes, og de høye byggepriser gjorde det umulig for Diakonhjemmet å kunne reise det nye sykehus alene. En måtte da søke hjelp annet steds fra. Det var forskjellige farser i forsøkene på å fremme planene for nytt sykehusbygg. Diakonhjemmets styre gjorde henvendelse til Aker Kommune, senere til Oslo Kommune med forslag om å etablere et samarbeid ved reisning av nytt sykehusbygg. Senere allierte en seg med Menighetssøsterhjemmet som også var i den situasjon at de trengte nytt sykehus og søsterhjem. Menighetssøsterhjemmet fikk rett til å bygsle et passe areal av Steinerud til reisning av søsterhjem, samtidig som de lovet å skaffe søsterhjelp til det nye sykehus som Diakonhjemmet skulle bygge. Planene har imidlertid ikke ført fram, og det nye sykehusbygg på Steinerud er fremdeles et åpent og aktuelt spørsmål.

En annen viktig sak som Diakonhjemmets styre drøftet i etterkrigsårene var en omlegging og utvidelse av diakonutdannelsen. En komité oppnevnt av Diakonhjemmets styre arbeidet med disse planer, og resultatet ble at en ble enig om å sette realskoleeksamen eller tilsvarende kunnskaper

Forstander S. Heiervang.

som vilkår for opptagelse ved Diakonskolen. Imidlertid bebudet det offentlige at en lov om autorisasjon av sykehuspleiere vil bli fremmet, og i påvente av denne lov og dens nærmere bestemmelser for sykepleierskeskolen — ble behandlingen av skole spørsmålet inntil videre utsatt.

Administrasjon.

Under styret står et administrasjonsutvalg som består av forstander, forvalter og overdiakon. Det har vært en del skifting av dette personale i de siste årene. Overdiakon Pavestad sluttet i 1946 etter et langt og fortjenstfullt arbeid ved Diakonhjemmet. I hans sted kom diakon Nils Vorland, som tiltrådte overdiakonstillingen i 1947. Forstander Th. Nordseth som hadde innehatt stillingen siden 1936, ble i 1948 utnevnt til sokneprest i Bragernes i Drammen. Han fungerte dog i forstanderstillingen til 30. juni 1949. Det kjentes nok svært for Diakonhjemmet å miste Nordseth, ikke minst i disse viktige og vanskelige år for Diakonhjemmet. Men han hadde gjennom sitt lange og rike virke vært med å legge en solid grunn for arbeidets videre fremgang. Diakonhjemmet skylder ham stor takk for hans ledelse gjennom de vekslende år før, under og etter krigen.

I styremøte 11. oktober 1948 ble daværende generalsekretær i Norges Finnemisjonsselskap pastor Sigurd Heiervang ansatt som ny forstander. Han tiltrådte stillingen 1. juli 1949. Det tredje medlem av administrasjonen, forvalter Henrik Halvorsen, har fortsatt hele tiden, og nedlagt et ualminnelig samvittighetsfullt og oppofrende arbeid. — Hjelperepreststillingen ble ledig i 1949, da pastor Alfred

Instruksj.diakon Th. Seierstad.

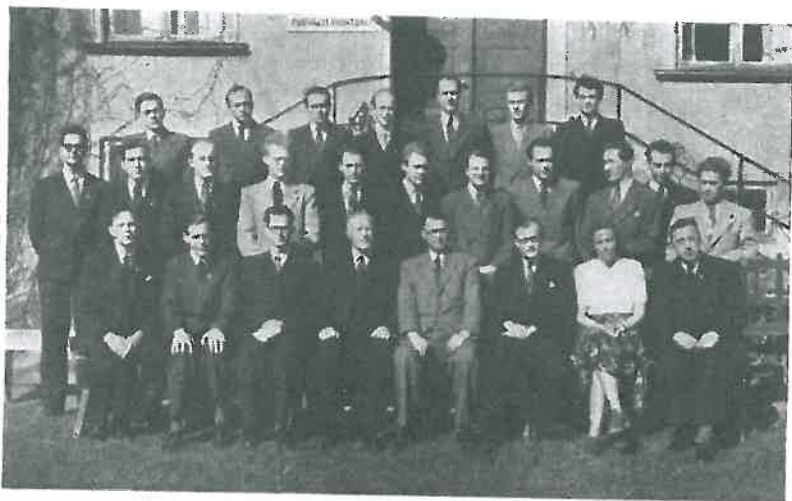
Overdiakon Nils Vorland.

Nilssen som hadde innehatt stillingen siden 1935, fratrådte for å overta hjelpepreststillingen i Østre Bærum. Han var en god og varmhjertet prest som vant seg mange venner på Diakonhjemmet. Hjelperepreststillingen står for tiden ubesatt.

Skolen.

Som tidligere nevnt har Diakonskolen vært under omlegging i de senere årene. Styret oppnevnte straks etter frigjøringen en skolekomité som skulle revidere planene. Komitéen bestod av forstanderen, lærer L. Vik, diakon Pavestad, diakon Sandnes, diakon Mjåseth, med klokker Løken som konsultativt medlem. Denne komité utsatte imidlertid sitt arbeid i påvente av den bebudede autorisasjonslov. Senere oppnevnte Diakonhjemmets styre et skolestyre bestående av forstander, overdiakon, lærer Vik, diakon Seierstad og distriktslege Borgersen.

I et senere møte ble diakon Seierstad ansatt som instruksjonsdiakon og praktisk leder av sykepleierskolen. Da autorisasjonsloven var vedtatt, gikk så skolestyret i gang

Lærere og elever ved kursene 1950—51.

med å omlegge undervisningen ved Diakonskolen. Sykepleierskolen ble satt til 3 år og 4 måneder, inklusive en forskole på 3 måneder. Undervisningen i de medisinske fag ble samlet i denne avdeling, og fagkretsen ble også noe utvidet. Som følge av den nye plan for Sykepleierskolen — fikk det avsluttende kursuset en varighet på 14 måneder. Imidlertid ble undervisningstiden utvidet fra 5 timer til 6 timer pr. undervisningsdag. En del nye fag, således psykologi, sjelesorg, samfunnslære og menighetsarbeid ble innført. En må derfor si at en vant atskillig ved den nye skoleordningen både når det gjelder sykepleierskolen og det avsluttende, diakonale kursuset. Men skoleplanen er fremdeles under drøftelse. En har en viss følelse av at en ennå ikke har funnet fram til en ideell plan. Lærere ved skolen har vært forstanderen, cand. theol. Vik, hjelpepresten, revisor Tvedt, organist Hansen. Dessuten har en hatt en del timelærere: Pastor Karl Hafstad en del av 1949 og etter den tid pastor Erling Aass, frk. Margrethe Parm, stud. filol. Berit Sagen og stud. filol. Erling Dittmann. I Sykepleierskolen har foruten en rekke leger også forstanderen, overdiakonen og instruksjonsdiakonen undervist.

Fra dagligstuen.

Diakonelevene tjenestegjør ved den medisinske og den kirurgiske avdeling på Diakonhjemmets sykehus. Dessuten tjenestegjør de ved forskjellige utposter som: Fylkessykehuset, Skien, Lier Asyl, Dikemark Sykehus, Lillestrøm Sykehus, Glitre Sanatorium, og ved Hudavdelingen på Rikshospitalet. En utpost, nemlig Tønsberg Sykehus, ble inndratt i 1949.

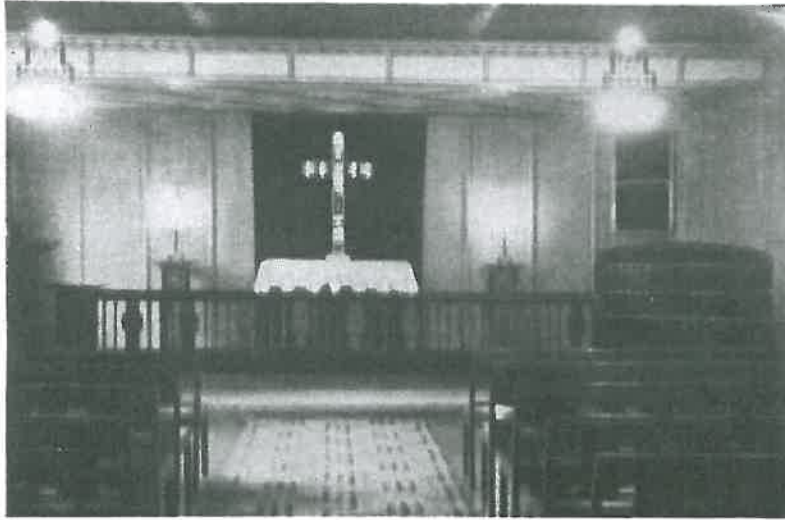
Søsterskolen.

Søsterskolen som Diakonhjemmet har drevet siden 1906 ble besluttet nedlag i 1946. Det siste søsterkull ble uteksaminert i november 1948. Fra 1946 har elever ved Menighetssøsterhjemmet gjort praktisk tjeneste ved våre sykehus.

Elevene.

Det har vært rikelig tilgang på elever både til diakonskolen og til søsterskolen. Søknadene til diakonskolen har dog vært avtagende de senere år. Det ble i årene 1940 til 1949 opptatt henholdsvis 11, 14, 13, 10, 14, 14, 13, 12, 12 og 11 diakonelever.

Av søsterelever er i disse årene opptatt 69.

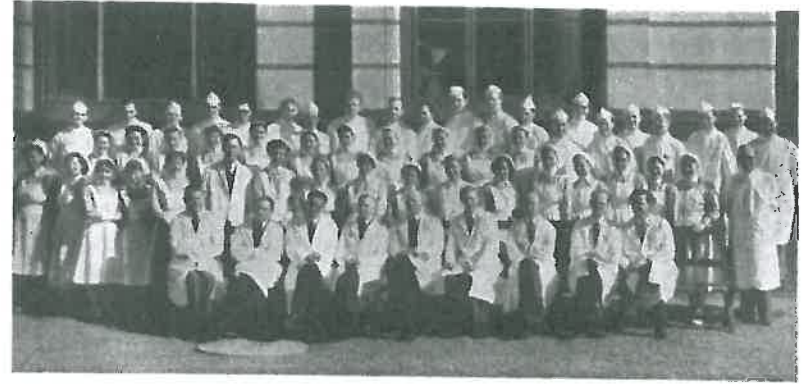
Interiør fra kapellet.

I årene 1940 til 1949 er det innvidd henholdsvis 10, 11, 10, 9, 13, 8, 16, 17, 16 og 11 diakoner. Dessuten er 98 søstre innvidd.

Forholdet blant elevene har vært godt, og eksamensresultatene tilfredsstillende. Torsdagsmøtene som er blitt holdt gjennom hele anstaltens historie har samlet en stor del av anstaltens personale til foredrag av opplysende og oppbyggende art med kameratslig samvær. Elevrådet har lagt programmet for en del av disse møter. Dessuten har elevene holdt sine regelmessige misjonsmøter og sine oppbyggelige samvær.

Sykehusene.

Ved sykehusenes 3 avdelinger gikk altså arbeidet normalt under hele krigstiden. Det var på forhånd innkjøpt forholdsvis rikelige lager av nødvendige hjelpemidler. Likevel fikk en nok merke krisetiden. Reparasjons- og oppussingsarbeid måtte i vesentlig grad utsettes i påvente av bedre tider. Derfor ble det etter frigjøringen meget sånt arbeid

Leger og personale ved sykehusene.

å ta igjen. Det er foretatt oppussingsarbeider — særlig malerarbeid — som har krevd store uttelling, og stilt ganske sterke krav til Diakonhjemmets økonomi. Ved den medisinske avdeling som ledes av overlege Bang har det gjennomgående vært fullt belegg. Laboratoriet har fått større lokaler og det er anskaffet en del nytt apparatur. Reservelege ved den medisinske avdeling er dr. Oddvar Clausen.

Ved den kirurgiske avdeling har det ikke alltid vært fullt belegg. Men det samme forhold har gjort seg gjeldende for andre sykehus' vedkommende. Overlege for denne avdeling er overlege O. Chr. Borchgrevink. Reservelege er for tiden dr. Birger Anda.

Røntgenavdelingen under ledelse av overlege A. Holtermann har gjennomgått en sterk utvikling. Lokalene er utvidet, og en del nytt apparatur er anskaffet også i det siste. Arbeidspresset har også økt ganske sterkt, omlag 500 % etter overlegens opplysninger.

Fremdeles venter vi på det nye sykehusbygg. Det synes å være av vesentlig betydning for Diakonhjemmets videre arbeid at en kan få reist en ny bygning med tidsmessige forhold for alle 3 avdelinger.

Laboratoriet.

Fra operasjonsavdelingen.

Søstrene.

Sykehusene har stort sett hatt det samme faste søsterpersonale gjennom hele perioden. En del skiftninger har det dog vært i underordnede stillinger. Søster Magnhild Engeland har gjennom hele perioden vært oversøster ved den kirurgiske avdelings kvinneavdeling. Søstre Olga Drogseth og Johanne Lund er for tiden assistentsøstre her. Ved den medisinske avdeling har søster Margit Kylling vært oversøster fra 1946, og søstre Johanne Tretthaug og Sigrid Eggen er avdelingssøstre. Søster Petra Sørensen som i en lang årrekke var oversøster ved den medisinske avdeling, døde i 1946.

Diakoner.

Diakonhjemmet har som naturlig er en del fast ansatte diakoner ved sykehusene. Disse er for tiden Tobias Brandsdal, avdelingsdiakon ved den kirurgiske mannsavdeling, Ivar Haugsvær ved den medisinske avdeling for menn. På operasjonsstuen arbeider J. Kleiven og Per Olsen. På apoteket er Thorleif Holm Olsen leder, og ved laboratoriet tjenestegjør Johan Wilhelmsen, Are Mjåvatn og Bjarne Hansen.

Arbeid utad.

Blant de kontaktpunkter Diakonhjemmet har utad må en i første rekke nevne våre publikasjoner. Bladet «Hilsen fra Diakonhjemmet» er det viktigste bindeleddet. Bladet kommer nå ut 10 ganger om året i et opplag av ca. 1500 eksemplarer. Sokneprest Nordseth har utgitt et par publikasjoner, «Den mannlige diakoni», en kort redegjørelse for den mannlige diakoni og dens historie.

Videre har han skrevet «En innføring i tjenesten», en hjelpebok nærmest beregnet på undervisningen i Diakonkolens forkurs. Når det gjelder Diakonhjemmets kontakt med kristenfolket, håper en at denne kan utvides gjennom «Hilsen» og forstanderens reiser. I den senere tid har det også vært drøftelser om et sterkere samarbeid mel-

Styret for Diakonenes Broderforbund og en del av styret for Diakonhjemmet.

lom Diakonhjemmet og Diakonforbundet. Disse drøftelser pågår fremdeles.

De Norske Diakoners Broderforbund.

Selv om Broderforbundet er en selvstendig organisasjon er forbindelsen med Diakonhjemmet markert — dels ved at forbundet velger en representant til Diakonhjemmets styre, dels ved at forstanderen er medlem av Forbundets styre. De to styrer har holdt fellesmøter og drøftet saker av interesse for begge parter.

Skandinavisk arbeid.

Mellom diakonanstaltene og diakonforbundene i de skandinaviske land har det alltid vært en god kontakt. Den har gitt seg utslag i gjensidige besøk. Framfor alt i de nordiske diakondager som har vært arrangert regelmessig ved de forskjellige anstalter. Etter frigjøringen har det vært holdt nordiske diakondager på Filadelfia, Danmark 1946, og på Stora Sköndal, Stockholm i 1948. Det arbeides

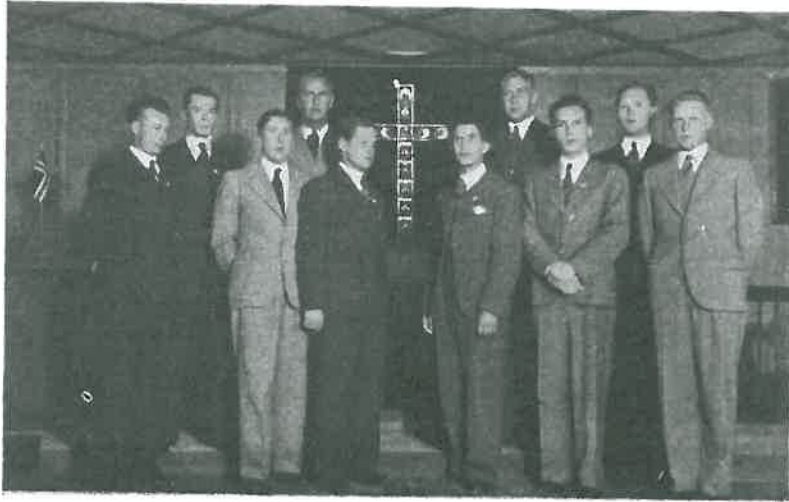
De norske diakoners Broderforbunds landsmøte i Kristiansand 1949.

imidlertid for tiden med en sterkere utbygging av denne kontakt — enten i form av et nordisk diakonråd eller et nordisk diakonforbund.

S. Heiervang.

Forstandere ved det nordiske diakonstevne 1948.

Diakonkullet 1940.

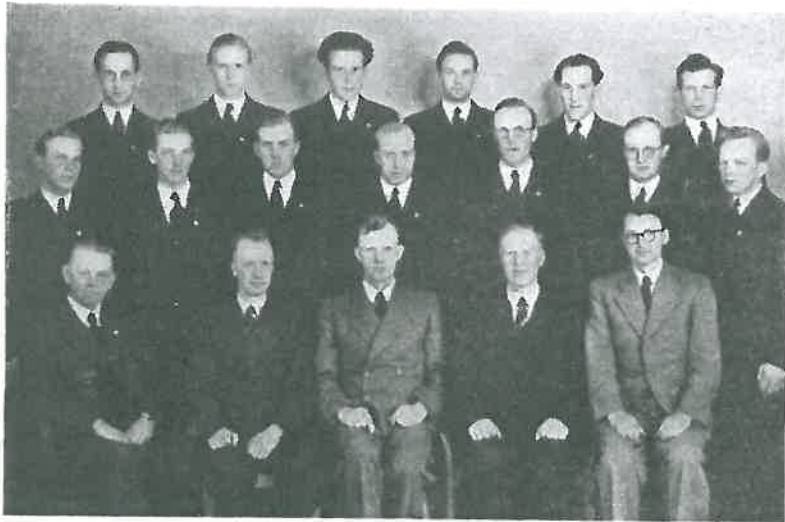
Lærere og diakonkull 1941.

Lærere og diakonkull 1942.

Lærere og diakonkull 1943.

Lærere og diakonkull 1944.

Lærere og diakonkull 1946.

Lærere og diakonkull 1945.

Lærere og diakonkull 1947.

Lærere og diakonkull 1948.

Lærere og diakonkull 1949.

IN MEMORIAM

Når vi ved historiens milepeler ser oss tilbake, er det ikke bare *begivenhetene* som stiger fram for oss, men *menneskene* bak disse begivenheter. Når alt kommer til alt er det jo gjennom mennesker Gud skaper historie. Det gjelder ikke bare i det store, i slektens og folkets liv, men også i det små. f. eks. i institusjonens liv. Også her samler de historiske begivenheter seg om de enkelte mennesker Gud kalte og dyktiggjorde til dåd. Slik ser vi det også når vi tenker tilbake på Det norske Diakonhjems historie. Oppmerksomheten samler seg vel da først naturlig om grunnleggerne, men så videre om alle dem som har tatt ansvaret på seg og båret byrdene både i gode og onde dager. Vi tenker på dem som i pakt med selve diakoniens idé ikke bare gjorde sin plikt, men gjorde den med det rette tjennende sinn. Og da skal ikke de unevntes store skare glemmes. De har alle vært med å bære saken fram. Det blir likevel enkelte navn vi særlig minnes, på grunn av innsatsens egenart, eller det var på grunn av selve personligheten. Mot dem alle strømmer nå ved jubileet våre hjerters takk.

Som et rankt og vakkert tre i skogen raker h.r.advokat *Frits Kiær* opp. Trofast fulgte han Diakonhjemmet gjennom et halvt sekel, idet han ble oppnevnt som styremedlem i det betydningsfulle møte 10. desember 1891, som bestemte at Diakonhjemmet skulle stå på egne ben. Det må vel sies å være noe enestående at en mann er med i samme styre i 50 år. I alle disse årene var han styrets «faste punkt». Han var heller ikke med bare i navnet, men var i høy grad et aktivt medlem, som med hele sin interesse, sin

juridiske innsikt og sin personlige innflytelse stilte seg til tjeneste. Det forteller om et trofast sinn som i sannhet kan stå som et forbilde for oss alle. Kiær døde på Diakonhjemmet 15. november 1941, og ved hans bære gav styrets formann, rektor Leere, uttrykt for det vi alle tenkte og følte.

Ved siden av h.r.advokat Kiær er det naturlig å nevne disponent *Petter P. Linnerud*. Også han hørte både i åndelig og bokstavelig mening til de ranke trærne, og også han fulgte Diakonhjemmet gjennom mange år. I 36 år var han styremedlem. En særlig innsats fikk han gjøre som formann i Hospitsets styre. Der var han nesten som en far, og vi ble alle så glad i den fine, stillfarende og kristne mann. Han virkeliggjorde ved sin personlighet og sin innsats den tjenestens ånd som Diakonhjemmets gjerning skal være et uttrykk for. Linnerud døde den 23. februar 1944.

I det daglige liv på Diakonhjemmet blir jo naturlig forstanderen litt av et midpunkt, og blant de seks forstandere gjennom de 60 år minnes vi her senere sokneprest til Johannes menighet i Bergen, *Theodor Dahl*. Da han i 1905, etter grunnleggeren, sokneprest H. Halvorsen, ble kalt til stillingen, hadde han på flere måter spesielle forutsetninger for gjerningen, idet han selv en kortere tid hadde gjort tjeneste som diakon ved sykehusene. Han kom til i Diakonhjemmets økonomiske trengselstid og hadde det ikke alltid lett. Han fikk rik anledning til å vise både tjener-sinn og offersinn. Offersinnet gav seg også konkrete utslag. Sokneprest Dahl omfattet også i sine senere prestear og helt til sin død den mannlige diakoni med kjærlighet og sympati.

Til slutt blant dem som gjennom mange år var knyttet til Diakonhjemmets øverste ledelse nevner vi så *rektor A. Leere*. I 1919 kom han inn i styret, og fra 1928 til sin død den 27. juli 1945 var han styrets formann. I en av de mange nekrologer fra dagene omkring hans død leser vi:

«Med rektor Leere er en av de mest betydelige og særpregede personligheter i den norske kirke og skole gått bort. Utrustet med en skarp spontan intelligens og en allsidig interesse, forenet med fremragende pedagogiske evner, et fromt kristenliv og troskap mot Guds ord, ble han en personlighet som preget sine omgivelser.» Ved en festlig tilstelling på Diakonhjemmet ble han av en taler betegnet som pastor, retor og rektor, og det var et meget treffende uttrykk for hans rike og vidtfavnende ånd. Vi som kjente ham og arbeidet sammen med ham minnes ham med glede og ærbødig takk. Bak det noe tilknappede ytre banket et varmt hjerte. Med særlig glede tenker vi på hans små andakter, meditasjoner, dype i sitt innhold og samtidig så enkle i sin personlige og muntlige form. Diakonhjemmets gjerning omfattet han med aldri sviktende interesse. For ham var ikke Diakonhjemmet bare en forretning, men bærer av en idé med røtter i Guds ord og vilje. I dyp takknemlighet vil vi ta vare på hans minne.

Etter som Diakonhjemmet blir eldre, får også diakonflokken sine veteraner. Ennå lever jo to fra det første kull som begynte i 1890, men ellers er det ikke så lenge mellom hver gang en og annen får hjemlov. Fra det siste tiåret minnes vi her diakonene A. O. Gundersen, klokker i Gamle Aker, P. Evensen Dahl, kirketjener i Jakob, K. Solvig, klokker i Domkirken, Stavanger, H. H. Sandvold, klokker i Sandviken, Bergen, J. S. Ihle, menighetsdiakon i Hauge-sund, I. P. Hatlen, klokker i Årstad, Bergen, K. A. Lille-bergen, Laksevåg. Tilsammen kan vi si at disse syv representerer noe av det beste i mannlige diakoni her hos oss. De var alle Herrens diakoner og tjente ham i hans menighet med et villig sinn. For mange ble de til stor hjelp, både legemlig og åndelig.

Ennå tales det med kjærlighet og vyrdnad her i Buskerud om *A. O. Gundersen* fra den tiden han stod som ungdomssekretær her i kretsen. En ildsjel var han, og det var han i grunnen til det siste, selv om jo alderdommen la sin sordin på hans sjels strenger.

P. E. Dahl var en litt annen type, men traust og solid. Når han uttalte seg under de forskjellige diakonsamvær, og det gjorde han ikke så sjelden, hadde hans ord vekt, for han gav alltid uttrykk for et sunt og ekte kristelig syn på de forskjellige problemer.

Ved klokker *Solvigs* død mistet diakonflokket en fin og nobel representant. Blid og hjelpsom var han, og han etterlater seg vel bare venner. Han vil ikke minst bli husket for sin interesserte og uselviske innsats under de strevsomme forberedelser til åndssvakehjemmet på Nærland. Det var vemodig at han ikke fikk den glede å oppleve åpningen og vigselen av hjemmet, som nok var blitt et hjertebarn for ham.

Klokker *Sandvold* fikk en tragisk død ved bilulykke og ble revet bort fra et travelt og mangeartet arbeid i sin menighet, hvor han særlig innenfor diakonatet var et naturlig midtpunkt.

Hatlen i den store Årstad menighet slet seg ut til hjertet brast. Han hørte til de stille i landet som gjorde sin gjerning uten brask og bram.

Også diakonene la under krigen sitt offer på fedrelandets alter, idet klokker *Lillebergen* ble drept under det store flyangrep på Laksevåg høsten 1944. Han falt på sin post, og vi ærer hans minne. Hans egen sokneprest sa om ham ved bisettelsen: «Han var den ideelle medarbeider.»

Diakon *Ihle* i Haugesund stod i et egenartet arbeid i en menighet som på mange måter kan tjene som mønster når det gjelder forståelse og praktisk ordning av menighetsdiakonien. Han vant seg, som vi alle vet, en enestående posisjon som menighetsdiakon, og på ham høver det ord: «For de som har vært gode menighetstjenere vinner seg et godt stade og megen frimodighet i troen på Kristus Jesus.» 1 Tim. 3, 13.

Til sist vil vi også her med noen ord minnes søster *Petra*. Diakonisse *Petra Sørensen* var knyttet til Diakonhjemmet gjennom mange år. Hun tok til i 1905 som avdelings søster og arbeidet som sådan i fire år. Fra 1926 til sin død våren 1946 var hun oversøster ved medisinsk avdeling. Hun var

typen på en oversøster. Myndig og streng, kanskje, men også moderlig og mild, og med en oppriktig kjærlighet til Diakonhjemmet. Vi minnes henne i takknemlighet.

Slik stiger de fram for oss disse kvinner og menn som i sin ungdoms og manndoms år stilte seg til Herrens rådighet i kjærlighetens tjeneste her nede. Nå er de kalt inn til en høyere tjeneste, men deres gjerninger følger etter dem. Vi som ennå står i gjerningen har fått en arv å føre videre. Det er vårt ansvar, men skal også være vår glede.

O Hellig Ånd, til deg, vår skatt,
vi sukker dag og natt.
*Kom, gi oss samme lys og kraft
som fedrene har havt*
da kristendommen stod
som tre med sterkest rot,
med frukt som purpur og som sne —
o Herre, la det skje.

Th. Norseth.

DIAKONENES PLASERING

Kirke og menighet: A. Menighetsdiakoner, kirketjenere	
OSV.	11
B. Klokkere	52
Kristelige organisasjoner	29
Misjonærer	16
Alminnelig sykepleie	29
Sinnsyke-, åndssvake- og epileptikerpleie	38
Styrere, forvaltere	18
Helse- og forsorgsarbeid	18
Sosialkuratorer	2
Fengselsvesenet, sykehus, legekontorer etc.	16
Arbeid av ymse slag	15
Videreutdanning	5
Privatarbeid	21
Pensjonerte	19
Ferdig i 1950	13

Diakonforbundets medlemmer.

	Utdannet:
Alfsen, E., ft. i U.S.A.	1922
Alvheim, Konrad, klokker i Sandvikskirken, Bergen	1929
Andersen, B., Bjørnebekk kursted	1944
Andersen, O. A., klokker, Mandal	1918
Arnfløtt, A., forsorgsforstander, Krvkerøy	1928
Arr, Samuel, diakon, Akers sykehus	1946
Ask, Johan, privat fysikalsk institutt, Oslo	1933
Ask, Tjerran, diakon, Norges veterinærhøyskole, Oslo	1938
Aunevik, Peder, f. t. militærtjeneste	1949
Aurebekk, Johan, diakon, Eg sykehus, Kristiansand S.	1945
Austad, Hjalmer, diakon, Eg sykehus, Kristiansand S.	1939

Bakken, Sverre, diakon, Oslo kretsfengsel	1947
Bergill, E., avd.diakon, Statens pleiehjem for epileptikere ..	1934
Björgum, J. R., kretssekretær, Santalmisjonen, Trondheim ..	1910
Bjørge, Klaus, Misjonssambandet	1947
Bjørnebekk, Ole, bedriftsdiakon, Norsk Hydro, Herøya	1934
Bjørnstad, L., kretssekr., Norges Finnemisj.selskap, Stavanger	1921
Bjørsvik, A. A. L., pensjonert diakon, Bergen	1914
Blindheim, Leiv, klokker, Hamar	1942
Blix, H. N., kirketjener, Petrus kirke, Oslo	1925
Boge, O., privatpraktiserende lege, Bryn	1918
Brammer, Roar, stud. teol., Oslo	1946
Brandsdal, Tobias, avd.diakon, Diakonhjemmet	1932
Brekke, Erling, styrer, Veslelien kursted, Veldre	1934
Brekke, Z. T., pensjonert, Lillehammer	1901
Briseid, G., bedriftsdiakon, Fornebu flyhavn, Oslo	1944
Bukne, K. P. Jentoft, styrer, Statens pl.hjem for epileptikere	1922
Bødtker, Ingvard, Sandefjord Helseråd	1938
Bøe, Arne, diakon, Fengselssykehuset, Ilebu	1948
Børresen, L. A., diakon, arbeider blant samene	1923
Christiansen, Kjell, Rikshospitalet, Oslo	1949
Clausen, Kjell, stud. teol., Oslo	1942
Dale, Ivar, bedriftsdiakon, Oslo Sporveier	1945
Dale, J. A., bedriftsdiakon, Norsk Hydro, Rjukan	1943
Danielsen, E. M., kirketjener, Vestre Akers kirke	1927
Dave, Olaf, diakon, Sem tvangsarbeidsanstalt	1936
Didriksen, D., kirketjener, Fagerborg, Oslo	1919
Digene, N. M., privat hjem for sinnssyke, Valdres	1911
Eggan, Leif, sekretær i Nasjonalfor. mot tub., Østlandet	1932
Eggen, T., klokker, Bragernes, Drammen	1910
Eide, E. A., klokker, Nykirken, Bergen	1923
Eide, Ivar, diakon, f. t. hvalfangst	1947
Eide, Vigleik, diakon, Indremisjonen, Hammerfest	1949
Eidem, T. H., kasserer, Østmarken sykehus, Trondheim	1937
Eik, Alv, diakon, Oslo helseråd	1930
Eikeland, Olav, diakon, sykehuset, Rjukan	1946
Enger, Kåre, diakon, observ.avd., Ullevål sykehus	1946
Eriksen, Reidar, misjonær, Misjonssambandet	1948
Eriksen, Th. R., klokker, Horten	1919
Ertslund, Knut, diakon, fengselssykehuset, Ilebu	1939
Espeland, Erik, kirketjener, Uraniensborg kirke, Oslo	1946
Fagereng, T. K., klokker, Uraniensborg kirke, Oslo	1905
Falkeid, Kåre, privat fysikalsk institutt, Oslo	1945
Farsund, Olav, Røde Kors blodgiversentral, Bergen	1939
Feste, Ragnar, sosialkurator, Valen sykehus	1948
Flø, Alfred, assistent, sjømannskirken, Rotterdam	1943

Foldøen, J. O. B., klokker, Haugesund	1916
Folkvord, H., diakon, Dikemark sykehus	1936
Follesøy, Karl, forvalter, kysthospitalet, Hagavik	1939
Fosse, John, misjonær, N. M. S.	1944
Fossland, G., misjonær, Santalmisjonen	1936
Fosmo, Leiv J., overpleier, Statens pl.hjem for epileptikere ..	1933
Frogner, O., avd.diakon, hudavd. for menn, Rikshospitalet ..	1947
Følid, J., diakon, Statens arb. og pleiehj. for åndssv., Tokerud	1924
Gahnstrøm, G., misjonær, N. M. S.	1948
Gangfløtt, M., f. t. uten fast arbeid, Fredrikstad	1915
Gard, B., overdiakon, fengselssykehuset, Åkebergveien	1921
Garum, Godvin, diakon, fengselssykehuset, Åkebergveien	1939
Gilje, O., diakon, f. t. hvalfangst	1947
Gislefoss, Bj., diakon, fengselssykehuset, Åkebergveien	1948
Gjerde, Johan, diakon, Dikemark sykehus	1927
Gjestland, A. M., misjonær, Zwasieland, Afrika	1924
Gravdal, Peder, diakon, med. forretning, Bergen	1933
Gundersen, C. B., pensjonert, Bergen	1902
Gundersen, Rolf, styrer, Statens hjem for åndssvake, Klæbu ..	1932
Hallan, R., operasjonsdiakon, sykehuset, Kongsberg	1940
Hals, Adolf, sekretær i helsedirektoratet	1944
Halsbog, M., diakon, helserådet, Kristiansund N.	1941
Halvorsen, H., forvalter, Diakonhjemmet	1912
Hamre, S., forretningsmann, Haugesund	1924
Hammernes, A., diakon, Dikemark sykehus	1936
Haneset, Sv., bedriftsdiakon, Oslo sporveier	1945
Hansen, Bjarne, laboratoriediakon, Diakonhjemmet	1949
Hansen, Helge, misjonær, Misjonsalliansen, f. t. Fengselssykeh.	1944
Hansen, K. J., diakon, Dikemark sykehus	1925
Hansen, Sigfrid, diakon, f. t. hvalfangst	1946
Hansson, K. J. H., pensjonert diakon, Kristiansand S.	1908
Harthug, K., sekretær i Bergens forsorgs- og vernelag	1917
Hartvigsen, H., diakon, Ullevål sykehus, avd. IV	1926
Hatlevold, Nils, diakon, Dikemark sykehus	1932
Hauge, Kaare, f. t. N. M. S., hjemmearbeid	1948
Haug, Marius, klokker, Østre Aker kirke	1930
Haugland, Martin E., styrer, Ørje kursted	1935
Haugland, Petter B., bedriftsdiakon, Akers mek. verksted	1943
Haugsvær, Ivar, avd.diakon, Diakonhjemmet	1946
Haukås, K. M. J., diakon, Dikemark	1925
Havstad, M. I. O., misjonær, Kina, N. M. S.	1913
Helland, Magne, diakon, Valen sykehus	1943
Helland, Odd, privat bad og fysikalsk institutt, Oslo	1937
Herbo, Ludv., diakon, Oslo militære sykehus	1940
Hissingby, M., klokker, Fredrikstad	1919

Hodne, Asbj., kirketjener, Bragernes kirke, Drammen	1937
Hodne, N. B., klokker, Tune	1914
Hoelstad, Sverre, forretningsdrivende, Oslo	1936
Hoem, Bernt K., ass. kassakontoret, Ullevål sykehus	1935
Hole, H. A., pensj., direktør	1896
Hole, J., pensj., forstander, Sandvika	1897
Holiløkk, M., klokker, Prestenes kirke, Oslo	1949
Hollund, H. J., bedriftsdiakon, Norsk Hydro, Rjukan	1944
Holm, Sigurd, klokker, Lademoen, Trondheim	1935
Holm Olsen, Th., avd.diakon, Diakonhjemmet	1939
Holvik, M. J., diakon, Sandane i Nordfjord	1912
Holøien, E. J., assistent, Oslo helseråd	1919
Holøien, O. M., diakon, Østmarken sykehus	1923
Hommelund, T. K., diakon, Indremisjonen, Bergen	1926
Hopland, Georg, klokker, Ålesund	1932
Hovden, K., diakon, Oppstad tvangsarb.anstalt	1925
Hummelvoll, T., kirketjener, Jakobs kirke, Oslo	1939
Hundven, Johan, inspektør, Møllendal sykehus, Bergen	1938
Husebø, T., Hærens sanitet, Oslo	1948
Høidal, A. E. J., privat arbeid, Oslo	1910
Hølås, A., diakon, f. t. hvalfangst	1946
Ilebekk, Ludv. A., klokker, Fagerborg kirke, Oslo	1933
Innbjø, Arne, klokker, Vår Frue kirke, Trondheim	1935
Indgierd, B. P., klokker, Larvik	1920
Ingebrigtsen, H., f. t. sosialskolen, Oslo	1949
Ingvaldstad, Ingv., klokker, Petri kirke, Stavanger	1933
Jacobsen, Fr. W., avd.sjef ortoped. avd., Plesner, Oslo	1933
Jensen, Bernh., klokker, Korskirken, Bergen	1934
Jensen, Torbj., sekretær, Nasjonalfor. mot tub., Vestlandet ..	1943
Jespersen, Odd Fog, klokker, Mariakirken, Bergen	1940
Johansen, Alf, diakon, Eg sykehus, Kristiansand S.	1948
Johannesen, Bernh. M., sanger-evangelist, Stavanger	1910
Johannesen, Th., indremisjonen, Stavanger	1917
Johnsen, H. M., kirkeverge, Bergen	1921
Johnsen, Johs., assistent, Statens hjem for åndssvake, Klæbu	1940
Johnsen, Kåre, diakon, Lierasylet	1943
Jørgensen, H., pensjonert klokker, Oslo	1906
Jaasund, M., diakon, Ullevål sykehus, observ. avd.	1915
Kanestrøm, E. A., Norges Finnemisjonsselskap, Trondheim ..	1918
Karlsen, Erling, inspektør i Oslo arbeidstilsyn	1930
Kihl-Larsen, O. A., pensjonert klokker, Sandefjord	1892
Kjartar, O., diakon, Dikemark sykehus	1936
Kjønnegaard, Lars, forretningsmann, Oslo	1935
Kleiven, Arnfinn, klokker, Trefoldighetskirken, Oslo	1946
Kleiven, Jim, operasjonsdiakon, Diakonhjemmet	1927

Kleiven, Rubert, diakon, Tromsø indremisjon	1948
Kloster, Jesper, diakon, Bjørnebekk kursted	1933
Kopperud, T., misjonær, N. M. S.	1948
Knævelsrud, K. M. O., klokker, Rjukan	1913
Kvam, Hjalmar, misjonær, Santalmisjonen	1942
Lammetun, A. J. S., diakon, fengselssykehuset, Åkebergveien	1926
Landro, M., pensj. styrer, Oslo	1904
Larsen, Knut, forretningsdrivende, Oslo	1944
Larsen, Ole Martin, cand. jur.	1944
Lassen, Viktor, diakon, Det Blå Kors, Bergen	1939
Ledsaak, S., klokker, Baklandet, Trondheim	1915
Leidland, T., diakon, Nærland	1940
Leines, H. Z., pensjonert diakon, Oslo	1903
Lie, Thv., diakon, Oppstad tvangsarbeidsanstalt, Jæren	1946
Lillebø, P. R. J., klokker, Frogner kirke, Oslo	1927
Linnebo, Olav, diakon, Dikemark sykehus	1932
Lohne, Einar, næringsdrivende, Oslo	1943
Lund, Bj., diakon, Botsfengslet, Oslo	1938
Lunde, Karsten, misjonær, N. M. S.	1944
Lunde, Nicolay, diakon, Nærland	1949
Lunde, Sigmund, Misjonssambandet	1947
Løchen, Einar A., forretningsdrivende, Oslo	1941
Løken, Asbj., diakon, Akers sykehus, privat fysikalsk institutt	1937
Løken, O., pensjonert klokker, Bergen	1904
Magelsen, Finn, diakon, Det Blå Kors, Oslo	1946
Malme, Alf, diakon, Dikemark sykehus	1934
Martinussen, Karl, diakon, sykehuset, Mo i Rana	1941
Martinussen, Ole, overpl. Statens hjem for åndssvake, Klæbu	1930
Matre, Inge Emil, klokker, Ski	1945
Matre, Olav, diakon, Dale sykehus	1941
Merkesvik, A., diakon, Sem tvangsarb.hus og pleieanstalt	1927
Mjanger, Isak, inspektør, Diakonissehusets sykehus, Oslo	1929
Mjelde, O. T., pensjonert klokker, Bergen	1914
Mjåset, Bjarne, diakon, Indremisjonen, Haugesund	1942
Mjåset, Finn, diakon, Oslo kretsfengsel, Åkebergveien, Oslo	1942
Mjåset, Leif, klokker, Laksevåg, Bergen	1929
Mjåvatn, Are, laboratoriediakon, Diakonhjemmet	1946
Mo, Bjarne, Misjonssambandet	1949
Morken, A. E., klokker, Domkirken, Bergen	1914
Murvold, M. L., pensjonert overpleier, Asker	1908
Myking, Gunnar, klokker, Årstad, Bergen	1940
Nesheim, Arne, diakon, Statens skjermbildefoto	1940
Nilsen, Birger, diakon, Rikshospitalet, hudavd. for menn	1942
Nilsen, B. N., sekretær, Norges Finnemisjonsselskap	1900
Nilsen, O., pensjonert prest, U. S. A.	1908

Njerve, L. P., forretningsdrivende, Ålesund	1913
Njøten, O., diakon, Narvik sunnhetsvesen	1920
Nome, Vilhelm, bedriftsdiakon, Holsanlegget	1946
Nordenborg, Ivar, forvalterassistent, Diakonhjemmet	1934
Norland, Bernhard, misjonær, Misjonsalliansen	1930
Nærbøe, A. J. S., klokker, Domkirken, Kristiansand S.	1911
Nærbøe, Torstein, forvalterassistent, Valen sykehus	1941
Olsen, K. O., pensjonert klokker, Stavanger	1904
Olsen, Per O., operasjonsdiakon, Diakonhjemmet	1948
Paulsen, Einar Wathne, klokker, Egersund	1943
Paulsen, Hjalmar, assistent, sjømannskirken, Liverpool	1948
Pavestad, Olai S., forstander, Oslo hospital	1924
Pedersen, O. A., kretssekr., Indremisjonsselskapet, Hamar krets	1917
Pedersen, Olav W., diakon, Valen sykehus	1949
Pedersen, Ragnv. A., stud. i U. S. A.	1946
Pettersen, Henry, diakon, Dikemark sykehus	1939
Pettersen, L., pensjonert klokker, Lier	1898
Polden, H. M. G., diakon, Indre sjømannsmisjon, Haugesund	1928
Ramtoft, Ove, diakon, Nærland	1949
Ramstad, Johs., overdiakon, fengselssykehuset, Ilebu	1921
Rasmussen, Charles, diakon, Bergen kom. pleiehjem	1918
Refsås, I., lærer, Oslo	1920
Reinsnes, Eirik, diakon, Oslo indremisjon	1944
Rekkebo, Godtfred, sekretær, Diakonforbundet, Oslo	1937
Rettedal, Sv., bedriftsdiakon, Strømmen mek. verksted	1944
Risan, Reidar, sunnhetsbetjent, Bærum helseråd	1938
Risvold, I. J., diakon, Chicago	1921
Risvold, M. O., Indremisjonsselskapet	1913
Roalkvam, Bjørn, diakon, Valen sykehus	1941
Ruud, Gunnar, diakon, Halden helseråd	1931
Ruud, Paul, sosialsekretær, Ilebu	1941
Rygg, K. M., klokker, Grønlands kirke, Oslo	1925
Rønsberg, Edvard, styrer, Mule gamlehjem, Eidanger	1939
Røsegg, K. J. M., styrer, Orkerø barnehjem	1925
Rånes, K. B., klokker, Johanneskirken, Stavanger	1906
Samdal, Tønnes, klokker, Markuskirken, Bergen	1943
Samuelsen, Einar, klokker, Lillehammer	1932
Sand, Markus, klokker, Kongsberg	1945
Sandvold, A., styrer, Lillestrøm kom. sykehus	1925
Sannes, S., pensjonert klokker, Drammen	1913
Schei, Harald, styrer, Løkkeberg barnehjem, Oslo	1942
Seierstad, Th., instruksjonsdiakon, Diakonhjemmet	1941
Selvik, Thorolf, menighetsdiakon, Sandviken, Bergen	1942
Sinnes, O. T., diakon, Gaustad sykehus	1921
Skipnes, Joh. K. W., klokker, Molde	1934

Skjold, Bertin, avd.diakon, Dikemark	1931
Skrede, O., diakon, vikariater	1906
Skrove, Petter Huseby, avd.diakon, Rikshospitalet, H. F. M. . .	1940
Stautland, K. A. N., klokker, Johanneskirken, Bergen	1914
Steensnes, Adne, styrer, Nærland	1923
Stiansen, K. E., diakon, Veum sykehus	1918
Stokkan, B. K. M., klokker, Moss	1914
Stokke, Birger, kretssekr., Santalmisjonen, Romerike krets . .	1942
Storås, Kåre, klokker, Domkirken, Trondheim	1937
Strøm, I. A., kretssekr., Oslo og Akershus, N. K. U. F.	1928
Sture, J. J., klokker, Sarpsborg	1907
Sture, Jens M., misjonær, Santalmisjonen	1942
Sture Magnus, misjonær, Misjonssambandet	1948
Sturød, Håkon, diakon, Bastøy skolehjem	1940
Sudenius, Svein, kirkeverge, Tønsberg	1936
Sunde, W. K. M., forretningsmann, Oslo	1911
Sundstø, J., klokker, St. Olavs kirke, Bergen	1931
Svarstad, Olav, sekretær, Nasjonalfor, mot tub., Nord-Norge . .	1944
Svellingen, H., klokker, Solheim menighet, Bergen	1948
Svendsen, Bredo, diakon, Gaustad sykehus	1924
Svendsen, E., fengselssykehuset, Ilebu	1946
Syvvertsen, A. M., diakon, Akers sykehus	1926
Sæthre, Olav, kasserer, Statens hj. for åndssvake, Tokerud . .	1937
Sørhus, T., pensjonert forvalter, Sandefjord	1911
Thime, O., misjonær, N. M. S.	1919
Thorsen, A., klokker, Kristiansund N.	1915
Thuve, Håkon, vaktmester, Oslo indremisjon	1893
Toft, M. A., klokker, Torshov, Oslo	1910
Torjussen, S., diakon, Eg sykehus, Kristiansand S.	1941
Torkildsen, Kjell, misjonær, Santalmisjonen	1945
Tronstad, Ingver K., klokker, Sandar	1934
Tundal, Trygve, diakon, fengselssykehuset, Ilebu	1938
Tvedt, S. A., pensjonert klokker, Bergen	1907
Tveit, E. B., klokker, Domkirken, Stavanger	1920
Tveit, Konrad, overdiakon, Rikshospitalet, Hudavd. for menn	1929
Ullerø, Torrey Lunde, diakon, Askim indremisjon	1941
Ulriksen, Oskar K., diakon, fengselssykehuset, Ilebu	1934
Ulvestad, Sverre, assistent, sjømannskirken, New Orleans	1944
Valle, Bjarne, klokker, Strømsgodset	1946
Valler, Einar, kirketjener, Frogner kirke, Oslo	1934
Verne, Gunnar K., diakon, Dikemark sykehus	1935
Vik, I. P. Z., diakon, Ullevål sykehus, avd. IV	1927
Vik, Lars, diakon, fengselssykehuset, Ilebu	1947
Vilding, Reidar, bedriftsdiakon, Norsk Hydro, Herøya	1932
Vinnes, Johan, diakon, Østmarken sykehus	1931

Vorland, Nils, overdiakon, Diakonhjemmet	1938
Walding, Dag, klokker, Strømsø, Drammen	1940
Walstad, Paul, generalsekretær, Misjonsalliansen	1938
Wergeland, Erling, diakon, Ullevål sykehus, observ.avd.	1934
Westborg, David, misjonær, Santalmisjonen	1937
Wilhelmsen, Johan, laboratoriediakon, Diakonhjemmet	1945
Waage, S., diakon, Sem tvangsarbeidshus og pleieanstalt	1924
Øksnevad, Johs., assistent, sjømannskirken, Philadelphia . .	1948
Ørjavik, K. K., klokker, Tønsberg	1907
Ørn, Eigil, diakon, Telemark fylkessykehus, Skien	1949
Østrem, L., diakon, Norges Finnemisjonselskap	1924
Øvretveit, B., overpleier, Eg sykehus	1926
Øwre, E., forretningsmann, Oslo	1917
Øyan, Olav, avd.diakon, Dikemark sykehus	1933
Aadland, Berge, Klokker, Sandnes	1937
Aambø, Oskar, klokker, Fridalen menighet, Bergen	1941
Aarhaug, Aksel, misjonær, N. M. S.	1948
Aass, Erling, hjelpeprest, Fagerborg kirke, Oslo	1938

DIAKONHJEMMETS ØKONOMI

«Vær I frimodige og la ikke eders hender synke. I skal få lønn for eders gjerning.» 2 Krøn. 15, 7.

Dette trøstens, formanin- gens og oppmuntringens ord har fulgt dem som gjennom disse 60 år har hatt med Dia- konhjemmet og dets gjer- ning å gjøre. Av og til kom det fra venner som sendte en gave til institusjonen. Andre ganger lød det mann og mann imellom, særlig i vanskelige og tunge stunder. Alltid hadde ordet noe å gi og skapte hva det nevner. Sammen med så mange an- dre Guds ord gav det kraft og styrke til arbeidet her.

Det gav framfor alt visshet om at gjerningen var Guds og ikke vår. Det fulle ansvar lå på ham. Vi hadde bare å stille oss fram og si vårt ja til hans løfter og hans ordre.

Når en ser tilbake på Diakonhjemmets historie, gripes en først og fremst av tanken — Gud er god, usigelig nådig. Han vedkjenner seg gjerningen som sin, tross de mange feilgrep som opp gjennom tiden er gjort og fremdeles gjøres av de redskaper som har vært og fremdeles er knyttet til denne hans gjerning. For hans godhet og nådige handlemåte sier vi ham ved 60 års milepelen hjertelig takk og lover og priser hans navn. Æren er alene hans.

Gud alene skal også ha æren for den økonomiske side ved gjerningen. På dette område har han — som for øvrig ellers — gjort langt over hva vi har forstått å be ham om. Fremdeles har han sikkert mye å utrette på dette felt.

I den 10 års periode som det her skal gjøres regnskap for, må en erindre at den faller sammen med en krigs- og etterkrigstid i vårt kjære fedreland. Denne tid har på så mange måter satt store krav til Diakonhjemmets ledelse, ikke minst økonomisk.

Da krigen brøt ut, ble Diakonhjemmet som så mange andre i knipe for likvide midler. For å hjelpe litt i denne tunge situasjon, gav alle som var ansatt her avkall på 10 % av sin lønn. Ved utgangen av 1940 var dog denne sak ordnet, og alle fikk sitt tilbakebetalt. Men samtlige som slik hjalp i det første krigens år, skal minnes nå ved 60 års- milepelen i dyp takknemlighet.

Av særlige ting som tynget budsjettene i krigsårene, var utgiftene til de sivile luftverntiltak som måtte ordnes med ved sykehusene og Elevhjemmet. Disse utgifter løp opp i ca. kr. 50 000,—. Hertil kom så de store summer som Diakonhjemmet i likhet med andre måtte ut med i krigs- skadeavgift. Denne avgift har jo som kjent vært beregnet på grunnlag av assurance på bygninger og innbo. Til sam- menlagt har denne avgift belastet budsjettene med ca. kr. 50 000,—. Når en så dertil tar i betraktning Prisdirek- toratets fastsettelse av kurprisen, samt den store lønns- øking som har funnet sted både som følge av økt betjening og økete lønninger, vil enhver forstå at Diakonhjemmet i likhet med andre institusjoner som driver sykehusvirksom- het, har hatt en vanskelig tid økonomisk sett.

I de første 5 år av 10 års perioden var det regnskaps- messige totale underskudd kr. 3 540,60. Underskuddene i 1945—1949 er etter hvert ført over i ny regning, slik at det samlede regnskapsmessige underskudd i disse 5 år pr. 31. desember 1949 utgjør kr. 79 155,30. Altså i hele 10 års perioden et underskudd på kr. 82 695,90.

Det har i det nevnte tidsrom blitt foretatt følgende utvi- delser og moderniseringer: oljefyringsanlegg er innlagt i

Diakonhjemmets

	1940	1941
<i>Inntekt:</i>		
Sykehusets drift	364 090,53	416 828,52
Røntgens drift	38 205,52	54 630,48
Sykepleien	30 264,49	30 783,76
Gårdsbruket	7 174,65	8 975,65
Operasjonsstua	20 725,47	24 444,26
Laboratoriet		
Aksjeutbytte		
Hospitset i Oslo, gave	0,00	
Husleien	5 305,00	6 131,65
Gaver og bidrag	1 050,86	1 061,12
Øl og mineralvann		
Konto Dubioso	484,55	
Underskudd	19 884,58	583,18
	<u>487 185,65</u>	<u>543 438,62</u>
<i>Utgift:</i>		
Røntgens drift	38 106,58	49 954,15
Husholdningen	95 666,99	112 575,37
Lønninger	144 682,40	162 639,52
Medisin og rekvisita	28 535,91	26 158,05
Lys og brenne	41 074,69	65 934,98
Vask og renhold	25 211,71	23 719,28
Skatter og assurance	4 931,46	9 460,83
Diakonhjemmets drift	19 192,57	14 697,47
Pensjon	1 773,15	2 226,90
Kontorhold	989,88	877,54
Inventar	26 746,95	9 416,81
Vedlikehold	19 239,52	18 976,12
Skoleavdelingen	29 380,84	31 397,77
Renter	3 853,80	4 366,05
Laboratoriet	5 522,80	8 456,14
Operasjonsstua		
Gårdsbruket	1 400,00	1 400,00
Konto Dubioso	876,40	1 181,64
Øl og mineralvann		
Overskudd		
	<u>487 185,65</u>	<u>543 438,62</u>

regnskaper 1940—1944

	1942	1943	1944
	489 988,60	536 084,13	498 146,68
	80 094,42	115 625,71	172 137,79
	24 859,02	22 821,19	24 161,54
	12 195,10	12 075,15	7 090,14
	15 030,90	13 489,26	21 784,59
	7 310,79	7 490,76	14 653,56
	6 400,00	6 460,00	5 060,00
	718,25	570,00	1 029,00
	439,92		4 451,66
			441,90
			<u>34 912,37</u>
	<u>637 037,00</u>	<u>714 616,20</u>	<u>783 869,23</u>
	77 451,55	108 548,48	157 336,80
	134 022,66	153 165,45	150 681,43
	169 581,45	184 717,15	197 933,58
	16 801,54	25 835,99	13 726,59
	84 647,70	56 750,62	41 565,02
	30 331,09	35 681,00	36 025,60
	10 174,86	8 408,42	21 642,46
	23 160,77	35 351,20	38 823,78
	3 362,25	5 653,80	5 616,71
	1 291,93	341,71	759,29
	6 941,36	8 081,58	31 917,86
	25 249,12	25 584,54	24 052,85
	32 361,40	28 149,39	37 043,67
	3 905,85	2 516,54	4 266,02
			3 452,08
			15 301,16
		1 395,05	
	231,11	118,11	3 724,33
	17 522,36	34 317,17	
	<u>637 037,00</u>	<u>714 616,20</u>	<u>783 869,23</u>

Diakonhjemmets

	1945	1946
<i>Inntekt:</i>		
Sykehusets drift	486 890,42	561 518,17
Røntgens drift	189 745,00	220 932,30
Sykepleien	25 492,42	27 258,75
Gårdsbruket	7 558,29	6 413,36
Operasjonsstua	19 559,51	8 532,64
Laboratoriet	16 172,00	19 529,49
Aksjeutbytte	5 946,00	4 990,00
Hospitset i Oslo, gave		20 000,00
Husleien	5 060,00	6 180,00
Gaver og bidrag	1 130,86	3 169,07
Øl og mineralvann ...	4 028,58	341,57
Konto Dubioso	121,10	73,55
Underskudd	39 347,60	6 108,36
	<u>801 651,78</u>	<u>885 047,26</u>
<i>Utgift:</i>		
Røntgens drift	174 798,21	203 018,06
Husholdningen	164 660,76	144 124,63
Lønninger	220 535,81	250 127,47
Medisin og rekvisita .	12 102,71	17 203,19
Lys og brenne	40 809,49	73 841,95
Vask og renhold	39 766,66	41 205,57
Skatter og assurance	5 650,65	2 098,71
Diakonhjemmets drift	29 823,37	27 804,26
Pensjon	3 796,14	10 522,71
Kontorhold	988,46	2 282,70
Inventar	14 857,96	27 958,61
Vedlikehold	31 425,09	40 909,15
Skoleavdelingen	43 099,66	42 876,59
Renter	2 164,63	1 073,66
Laboratoriet	3 059,21	
Operasjonsstua	10 542,06	
Gårdsbruket		
Konto Dubioso		
Øl og mineralvann ..	3 570,91	
Overskudd		
	<u>801 651,78</u>	<u>885 047,26</u>

regnskaper 1945—1949

	1947	1948	1949
	698 181,89	751 729,90	747 085,62
	264 420,25	274 093,05	225 431,90
	45 307,30	42 534,49	35 521,86
	5 679,43		4 934,07
	12 817,98		10 957,39
	14 061,34	23 292,20	21 158,34
	5 000,00	4 990,00	
		70 000,00	
	6 360,00	8 816,00	14 960,00
	965,65	1 529,92	6 649,25
	264,41	64,19	
		6,00	
	135 833,00	60 203,75	79 155,30
	<u>1 188 891,25</u>	<u>1 237 259,50</u>	<u>1 145 853,73</u>
	245 830,14	235 711,60	217 345,48
	180 185,96	144 875,74	154 493,16
	336 529,99	388 974,83	441 623,28
	10 258,30	10 543,83	8 747,45
	75 682,77	70 163,96	50 704,44
	50 117,42	32 872,52	11 647,20
	11 320,08	14 622,60	12 689,56
	18 188,94	26 138,67	29 649,24
	17 157,24	7 952,12	12 888,51
	1 455,10	4 261,14	1 999,82
	45 194,18	27 007,78	15 378,37
	103 244,33	77 841,09	76 999,02
	43 437,54	47 388,67	43 848,13
	4 078,30	2 737,89	7 573,50
		5 560,42	
		4 773,64	
	155,00		
	46 055,96	135 833,00	62,82
	<u>1 188 891,25</u>	<u>1 237 259,50</u>	<u>60 203,75</u>
			<u>1 145 853,73</u>

begge sykehusbygningene og en funksjonærbolig, røntgen er utvidet med 2 diatermianlegg, 1 diagnostikkanlegg og 1 moderne skallebord, i operasjonsstuen er det innstallert ny autoklav, vannsterilisator og elektrisk instrumentfokker, i hovedkjøkkenet er det anskaffet 1 elektrisk komfyr, 1 stor elektrisk stekepanne med vippeanordning, 1 elektrisk brødmaskin, 1 varmeskap m. m., i vaskeriet er det montert 2 vaskemaskiner, 2 sentrifuger, 1 varmrulle, 1 Triplex presse og 1 kompressor m. m. Foruten det foran nevnte, er det bygd en sykkelstall og lagerrom, likesom det i forbindelse med vaskeriet og utvidelsen av røntgenavdelingen er foretatt en del bygningsmessige forandringer. De her oppregnede utvidelser og moderniseringer har kostet til sammen ca. kr. 340 000,— hvorav selvsagt storparten faller på oljefyringsanlegget, røntgenavdelingen og vaskeriet.

Det alminnelige vedlikehold av bygninger og inventar viser i nevnte 10 års periode en utgift på til sammen henholdsvis ca. kr. 443 000,— og kr. 212 000,—.

Nedenfor anførte tap og vinningskonto vil mer enn ord tale sitt tydelige språk hva driften angår.

Det har vært et meget følelig tap at A.S Hospitset i Rosenkrantzgt. 1, Oslo har vært hjemsoekt av 2 branner. Første brann 25. mai 1946 gav en driftstans på ca. $\frac{3}{4}$ år. Ved siste brann 30. oktober 1947 ble brannskaden total. Bygningen og innboet var fullverdiforsikret. Det var også tegnet avbruddsforsikring for 1 år. En kunne derfor straks gått i gang med gjenoppbyggingen, men reguleringen av strøket rundt Rosenkrantzplass satte en stopper for det. Først den 24. oktober 1949 kunne gjenreisningen påbegynnes.

Fra 1940—49 har A.s Hospitset i Oslo støttet Diakonhjemmet med et samlet beløp kr. 117 000,—.

I 1949 ble det etter anmodning fra A.S Hospitset, Bergen sluttet avtale med Diakonhjemmet om oppgjør for dets andel i henhold til statuttene. I over 20 år har en ikke tatt bidrag derfra. Dette var derfor også grunnen til at en gikk med på å gi avkall på andelen i A.s Hospitset, Bergen.

H. Halvorsen.